

Dit blad ligt ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Café's en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang“.

Opgericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR. } HEULSTRAAT 17, DEN HAAG
INLICHTINGENDIENST } TELEF. 4519. POSTGIRO 14574

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD“
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG. - TELEFOON 4519. - POSTGIRO 14574

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd en gezonden aan de Redactie, HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich in Nederl. tot den Administr.: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519. Postgiro 14574, in Ned.-Indië tot den Hoofdvertegenw. te SOEMENEP (Madoera) Mr. K. FAUSER. Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20. Tel. Interc. 1987*. Postgiro No. 17260, beiden DEN HAAG.

Fa. Wed. A. VAN GEMERT & Zn. - Havana-Sigarenfabrieken-BEST (N.=Br.), Holland

EENIG ADRES VOOR LEVERING VAN SIGAREN RECHTSTREEKS AAN PARTICULIEREN

Het succes, dat wij reeds jaren hier in Holland hadden door onze sigaren rechtstreeks te verkoopen aan de Verbruikers en dat wij door onze aanbiedingen hier in Holland dikwijls ook vele bestellingen ontvingen voor het leveren van sigaren aan familieleden of bekenden in Ned.-Indië, hebben ons op het idee gebracht aan de Particuliere Adressen in Ned.-Indië op dezelfde wijze onze offerte in te zenden, als wij in Holland doen. Al onze Afnemers zijn overtuigd, dat de sigaren, welke door ons tegen fabrieksprijzen worden afgeleverd, zeer concurrerend zijn, daar elke tusschenhandel wordt uitgeschakeld en de winsten, welke de tusschenhandel zou maken, den verbruiker ten goede komen, bedragen voor Holland 25 à 30 %.

zelf z'n sigaren rechtstreeks gaat importeerden. Door Uwe benoemde sigaren rechtstreeks van onze fabriek te betrekken, zult U zich minstens 40 pCt. bevoordeelen. Wij raden U daarom aan eene proef te nemen met ons fabrikaat en zijn wij ervan overtuigd, dat U geregeld afnemer van onze sigaren zult worden. Blijvende relaties te winnen is ons doel en garandeeren wij U steeds prompte bediening en onovertroffen kwaliteit.

Tracht steeds met Uwe Vrienden en Kennissen eventueele bestellingen te combineeren om aanspraak te kunnen maken op punt 2 onzer leveringsvoorwaarden waardoor U 7 pCt. korting kunt genieten van het factuurbedrag.

VRAAGT ONZE GEILLUSTREERDE PRIJSCOURANT No. 4, WELKE GRATIS EN FRANCO WORDT TOEGEZONDEN

INHOUD: Bericht. — Het Zandberger Werk. — Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt. — Van Week tot Week. — Persoverzicht uit de Ind. Bladen en Tijdschriften: Uit de Eur. Pers. Uit de Inl. Pers. Uit de Chin. Pers. — Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Verren Vreemde. — Mededeelingen. — Mutaties van 14 tot 21 Nov. 1923.

Voor hen die NA 1 OCTOBER als lid dezer Vereeniging toetraden of alsnog toetreden, geldt de contributie van het loopende jaar ook voor het volgende (1924).

Voor de Tropen is het beroemde merk „His Master's Voice“
GRAMOPHONES en PLATEN onmisbaar! De grootste Componisten: PUCCINI, LEONCAVALLO, MASCAGNI, REIJER, SAINT-SAËNS, EDWARD ELGAR, MASSENET, enz. raden U in hunne attesten aan uitsluitend DIT merk aan te schaffen als het hoogst begaafde kunstwerk der volmaaktheid.
De grootste Artisten op vocaal en instrumentaal gebied verleenen hunne medewerking.
ALLEENVERKOOP te 's-Gravenhage bij
WILLEM SPRENGER
Agent der Gramophone Comp. Ltd.
PASSAGE 46 TEL. H. 3778

Old England
NIJMAN & PHILIPS
LADIES' AND GENTLEMEN'S TAILORS
COOLSINGEL 129 — — — ROTTERDAM

VOORDAT GE
uw Meubelen koopt, bezoekt eens onze Toonzalen. Grootte sortering in Slaap-, Huis-, Zit-, Heerenkamer- en Salon-Ameublementen.
„t WOONHUY'S“, Parkstraat 69
Let wel GEEN Filialen TEL. H. 5328

BESCHIKBAAR.

BATAVIA J A V A SOERABAJA MADERA
A B M
INDISCHE UITRUSTINGEN
VOORDEELIGST ADRES:
AU BON MARCHÉ
A. DE VRIES & ZONEN
AMSTERDAM
ROTTERDAM
DEN HAAG
UTRECHT
BAARN

A.H.I.T.
Het ALGEMEEN HAAGSCH INSTITUUT VOOR TANDHEELKUNDE (A.H.I.T.) te 's-Gravenhage, Piet Heinstraat 2a, Telefoon M. 4580, is onweerlegbaar de meest moderne en beste inrichting in Europa voor de behandeling van mond- en tandziekten. De behandeling geschiedt uitsluitend door bekwame tandartsen-specialisten, onder leiding van tandarts Alex Mertens. Lage Tarieven. De gedrukte tarieven zijn kosteloos aan het Instituut verkrijgbaar, hetwelk geopend is alle werkdagen van des morgens 8.30 uur tot des avonds 10 uur, behalve van 6—7 uur. Zondagsmorgens van 10—12 uur.

NATUUR WOLLEN ONDERGOEDEREN
VAN
Jansens & Tilanus
FRIEZENVEEN

Verkrijgbaar in alle qualiteiten en maten bij
ISERIEF & Co Magazijn „de Prijslijst“
DEN HAAG.
Veenestr. 16-18. Valeriusstr. 29.
Prijscourant op aanvraag gratis.

Waar dineert en luncht gij **goed en goedkoop?**
RESTAURANT BAZARSTRAAT
Bazarstraat 5-7 Den Haag
bij het Vredespaleis en de Scheveningsche Boschjes

is het eenige adres in Den Haag, waar U kunt Lunchen vanaf f 0.75 en Dineeren vanaf f 1.-.
Restaurant à la Carte den geheelen dag. Gebruik van dranken niet verplichtend. Geen fooien.
Aanbevelend, O. F. DE VRIES.

Noordeinde 13
speciaal adres voor koopjes
in Bont-, Wintermantels, Demi's en Winterjassen, Overhemden, Dassen, Jaeger- en Macco-Undergoederen, Regenmantels en Jassen in Gummi en Gabardine van f 25.- voor f 8.75, van f 35.- nu f 17.50, van f 50.- nu f 21.50 met zijde gevoerd enz., enz., 's avonds tot 9 uur geopend.

Bad- en Zweminrichting „DE REGENTES“
Telefoon M. 2739 Postrekening 69863
Weimarstraat 63, Den Haag.
In de onmiddellijke nabijheid van de Electr. tramlijnen 3, 5, 12 en de Stoomtram H. S. M.

Moderne inrichting, voldoende aan de hoogste eischen van hygiëne en comfort voor de bezoekers.

Zwembaden - Kuipbaden - Douchebaden
Zwemabonnementen en Couponboekjes voor 50 Kuip- of Douchebaden op voordeelige voorwaarden.
Op verlangen Zout-, Zee-, en Dennenloofbaden.

DEN HAAG
VB
N.V.
Vereenigde Bakkerijen
DE HAAGSCHE BROODFABRIEK EN DE OUDE VETTE HEN
Bilderdijkstraat 139 Tel. Marnix 3820

Brood - Beschuit Banket

Geregelde bezorging in alle wijken van DEN HAAG, SCHEVENINGEN, RIJSWIJK en WASSENAAR.

ouders

die hunne kinderen in Holland achter moeten laten voor studie of onderwijs, vinden een **degelijk, prettig TEHUIS** voor hen bij Mevr. Wed. Dr. L. J. A. BRAAKENBURG VAN BACKUM-SCHUYT VAN CASTRICUM, Prinsen Bolwerk 5 (bij 't Station), Haarlem, die verder gaarne gewenschte inlichtingen zal geven.

Bericht.

In afwachting van nadere berichten uit Indië, alwaar een Comité zich gevormd heeft, ten doel hebbende de oprichting van een Indisch Bronbeek ten behoeve der oud-militairen, heeft het Hoofdbestuur, op vereerend verzoek, zich bereid verklaard de leiding dier actie, hier te lande, op zich te nemen.

Gelden voor dit doel kunnen voorloopig worden toegezonden of afgedragen aan den Secretaris-Penningmeester, Heulstraat 17, en zullen in dit blad worden verantwoord.

Het Zandberger Werk.

Een moeilijk probleem voor vele Ouders in Ned.-Indië opgelost.

Door J. H. NIEUWENHUIJS (Res. van Semarang m. v.)

(Vervolg.)

44. Laat ik aan de voornaamste feiten herinneren! Er kwamen zooveel, uit den aard der voorgeschiedenis, zwakke en tot lichamenlijk lijden voorbeschikte kinderen in de verzorging. De opname in een sanatorium bevredigde lang niet altijd. Zij kwamen vaak terug, lichamenlijk goed verzorgd, maar in levenswil, in karakter, in geschiktheid voor de samenwerking waren zij achteruitgegaan. Zoo kwam de gedachte aan een eigen inrichting voor deze verzorging, waar de geest van „Zandbergen“ werken kon tegelijk met de medische verzorging. Eerst een proef in Nunspeet met „Klein-Zandbergen“ om slechts korten tijd daarna het eigen Herstellingsoord „Het Treeker Bergje“.

45. In hetzelfde jaar, waarin „Klein-Zandbergen“ werd geopend, werden meteen de plannen verwezenlijkt voor de uitbreiding van het Tehuis dat veel te klein werd.

En dat alles in een tijd, toen de financiën van „Zandbergen“ zwaar geleden hadden, toen vele contribuanten hadden bedankt en alles slechts door een krachtige propaganda en nieuwe giften tot stand kon komen. Door de uitbreiding van het werk werden alras ook de kantoren verbouwd, en twee lokalen daaraan toegevoegd.

Zoo kan het bedrijf, waarvan onderdeelen naar elders waren overgebracht, in zijn geheel op „Zandbergen“ komen en dit in waarheid het centrum worden.

46. Een van de eerste gevolgen hiervan was de groote uitbreiding van het kleedingmagazijn. Dat dit voor de materiele verzorging een goede gedachte bleek te zijn, mag beoordeeld worden naar het feit, dat b.v. in 1918 met goedvinden van het Bestuur f 17.000.- aan kleeding werd uitgegeven.

47. Een groote verandering onderging ook de moestuin en de bearbeiding ervan. Deze werd op grotere schaal ingericht. Een deskundige tuinbaas werd aangesteld, en de jongens, die daarvoor ambitie hadden, konden voortaan op „Zandbergen“ zelf worden opgeleid.

48. Toen er zoo in het werk meer vastheid gekomen was, werd er een nieuwe categorie van kinderen in de verzorging opgenomen. Het werk voor de zoogenaamde tijdelijk verpleegden begon. En naarmate de verzorging van „voogdijkinderen“ — welke het Bestuur wegens een houding van de zijde van Justitie, die niet strookte met onze opvattingen inzake de opvoeding, meende liever aan andere vereenigingen te moeten overlaten — inkromp, werd te krachtiger de hand aan den ploeg geslagen voor dit nieuwe werk. Een groot stuk grond werd aangekocht. De plannen voor een tuindorp werden ontworpen en vastgesteld en reeds zijn twee woningen daarop verzezen.

49. Om bij al deze uitbreidingen de deugdelijkheid van het werk-zelf niet te laten lijden, is het Bestuur, onder voorlichting van den Directeur, gaarne bereid geweest hem de noodige hulp ter ver-

P. H. MATLA Pansierstraat 33 **SCHEVENINGEN**

Motor- en Rijkwielhandel

Reparatie- Inrichting

MOFFELN EN NIKKELEN ZEER BILLIJK

wezenlijking van deze plannen ter zijde te stellen. Met het oog op de verzorging werd een inspectrice benoemd, en nu onlangs met het oog op de algemeene zaken een adjunct-directeur.

50. Het mag den Directeur tot voldoening strekken, dat al deze inspanning en wat er uit geboren werd voor „Zandbergen“ ook naar buiten niet ongemerkt bleef.

H. M. de Koningin-Moeder bezocht tweemaal onze instellingen om zich van hare werking op de hoogte te stellen.

Ook hadden bezoeken plaats van de Vereeniging van Armeenzorg en Weldadigheid. Voorts van de School voor Maatschappelijk Werk.

Bij al deze bezoeken kwam steeds naar voren de groote waardeering voor het werken van onze Maatschappij.

Alle hulde aan onzen wakkeren Directeur! Moge het hem gegeven zijn nog jaren te beleven vol van de zoo gewaardeerde energie en bekwaamheid. En mogen vele nieuwe giften en legaten hem in staat stellen tot menigvuldigen nieuwen arbeid.

w.g. J. D. VAN CALCAR,
Voorzitter.

51. Ik ben er zeker van dat, na lezing en gezet overdenken van al het voorgaande, men het met mij eens zal zijn, dat het Zandberger-werk, zij het in eenigszins gewijzigden vorm, voor Indische ouders, die hun kinderen ter opvoeding naar Nederland hebben te zenden, en voor dezen, ten zegen zal kunnen zijn. Het voorziet in alles, wat wij tot dusver ontbeerden en wat ik de hoofdmomenten van dat werk noemde, in behoeften waarin tot dusver vaak slechts gedeeltelijk en dan nog onvoldoende wordt voorzien.

Mijn korte vraag aan den heer Ortt heeft verder aanleiding gegeven tot ruime besprekingen met de Commissie van Verzorging uit het Bestuur van Zandbergen, welke ik bijwoonde, en daarna met het geheele Bestuur, dat zich met het voorstel-terzake van den Directeur vereenigde.¹⁾

Van deze en andere conferenties is ten slotte het eindresultaat geweest, dat de volgende voorwaarden werden vastgesteld, waarop zich Zandbergen gaarne belasten wil met de plaatsing van kinderen van in Oost- en West-Indië wonende ouders, in gezinnen in Nederland, en met het toezicht op de verzorging en opleiding daarvan.

52. Deze voorwaarden luiden als volgt:

1. Zandbergen belast zich met de plaatsing van kinderen van in Oost- en West-Indië wonende ouders of verzorgers in gezinnen hier te lande en met het toezicht op de verzorging en opleiding daarvan.

Om het een en ander naar behooren te kunnen verrichten, moet aan de navolgende voorwaarden worden voldaan:

a. Zandbergen moet de gezinnen, in welke de kinderen zullen worden geplaatst, of zelf hebben uitgekozen, of hare goedkeuring hebben gehecht aan de leuze van zulke gezinnen door de ouders-zelfen of namens dezen door derden.

b. Zandbergen moet voorzien worden van een volmacht tot uitoefening van de ouderlijke macht of belast worden met de tijdelijke voogdij over het kind.

c. Bij de plaatsing van hun kind in een gezin moet door de ouders of verzorgers een bedrag in eens worden gestort voor:

1. drie maanden verpleegkosten;
2. drie maanden kosten, aan de bemoeiingen van Zandbergen verbonden;
3. kosten van eersten uitzet, tenzij deze in Indië door de ouders wordt aangeschaft;
4. de eventuele retourpassage van het kind, tenzij ten genoegen van Zandbergen daarvoor voldoende waarborg is gegeven.

¹⁾ Het is wel belangwekkend hier te vernemen dat van beide genoemde colleges deel uitmaakt de heer H. Carpentier Altling, oud-Directeur van Binnenl. Bestuur in Ned. Indië.

Brandstoffenhandel H. HAVINGA
Oud-Gezagvoerder Kon. Paketvaart-Mij in Ned. Oost-Indië
Lid van de Vereeniging „Oost en West“
Leverancier van het Koninklijk Instituut v. d. Taal-, Land- en Volkenkunde v. N.-I.
Kantoor: HOOIKADE 13a - DEN HAAG - TEL. N. 624

HET VAN OUDS BEKENDSTAANDE
MUZIEKHUIS „TENZER“
PAUL KRUGERLAAN 114
Gramophoons in alle prijzen vanaf f 15.-
Gramfoonplaten vanaf f 1.50
Reparatie-inrichting voor alle soorten muziekinstrumenten
VERZENDING NAAR OOST EN WEST

Het beste adres voor Indische Families

voor In- en Verkoop van hun Meubelen is en blijft het van ouds als solied en reëel bekend staande adres

J. HORNMAN & ZOON

TAXATEURS

Gr. Hertoginnee. 252, Den Haag, Tel. M. 391

.....naast het kantoor van de Beton-Maatschappij.....

d. Bij eene plaatsing als bovenbedoeld moeten de ouders of verzorgers zorg dragen voor een geregeld, maandelijksche betaling van de verpleegkosten en van de kosten aan de bemoeiingen van Zandbergen verbonden.

e. De betalingen, bedoeld in c. en d. moeten op naam van Zandbergen geschieden door tusschenkomst van een bank-instelling, door ouders of verzorgers, in overeenstemming met den vertegenwoordiger in Indië, aan te wijzen.

f. Zandbergen moet voor alle verdere betalingen, ten behoeve van het kind, de schakel zijn tusschen de ouders en de personen, die gelden van dezen te vorderen hebben en kwartaalsgewijze een voorschot daarvoor ontvangen tot een bedrag, nader overeen te komen met de ouders of verzorgers en c.g. den vertegenwoordiger in Indië.

2. De taak, die Zandbergen in dit opzicht op zich neemt, staat geheel afzonderlijk en naast het werk, tot nu toe door die Maatschappij gedaan.

De kinderen worden niet als „Weezen van Zandbergen” beschouwd. Het geldelijk beheer van dezen tak van arbeid wordt geheel afzonderlijk gevoerd.

3. Zandbergen draagt ook voor het verblijf van de kinderen gedurende de vacaties de zorg.

4. Ter bevordering van een goeden gang van zaken wordt in Oost- en West-Indië een vertegenwoordiger van de Maatschappij aangesteld, die omtrent Zandbergen desverlangd aan ouders of verzorgers in Indië de meest uitvoerige inlichtingen geeft en omgekeerd aan Zandbergen de vereischte inlichtingen verschaft omtrent ouders of verzorgers en kinderen, voor wie hare bemiddeling als bovenbedoeld wordt ingeroepen.

53. Ter toelichting op die voorwaarde moge het volgende dienen:

De onder a en b van punt 1 genoemde voorwaarden vloeien zanzelf voort uit de verantwoordelijkheid, welke Zandbergen terzake van plaatsing in gezinnen en toezicht op de verzorging en opleiding van kinderen, op zich neemt. Men denke bij voorwaarde b b.v. aan den langen tijdsduur, die een briefwisseling over eenig onderwerp de kinderen betreffende, door den grooten afstand in beslag neemt, waar soms onmiddellijke beslissing geboden is.

De regelen c, d en e vloeien voort uit het beginsel, dat Zandbergen geen geldelijk risico op zich mag nemen terzake harer bemoeiingen ten deze. Alle kosten op de opvoeding van Indische kinderen in Nederland vallende, moeten ten volle door de ouders of verzorgers in Indië gedragen worden.

(slot volgt)

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt.

Amerikaansche Belangstelling.

Het is een bekend feit, dat Amerikanen over het algemeen veel belang stellen in de voortbrengselen der Indische kunstnijverheid en die gaarne in hun bezit hebben. „Boeatan” weet hiervan mee te spreken; herinnert zich o.a. met voldoening het opgetogen bezoek van een Amerikaanschen gezant, die, verleden jaar, op weg naar zijn nieuwen standplaats Tokio, in den Haag vertoevend, toevallig op den laatsten avond de Indische Tentoonstelling in het Kurhaus zag en daar dadelijk zóó verrukt was van de mooie ikat-weefsels, dat hij er op staanden voet voor eenige honderden guldens van kocht, zonder — in tegenstelling met zoo menigen onwetenden Nederlander — den prijs dezer fijne kunststukken te hoog te vinden. Hij raakte niet uitgesproken over hun schoonheid:

„Things of beauty
a joy for ever.”

Zoo dacht ook de New-Yorksche schilderes, Hazel Laforge, er over, die verleden jaar een mooie collectie batiks en weefsels in Heulstraat 19, Den Haag, kocht en, al spoedig na terugkomst in haar

COLUMBUSSTRAAT 159

TEL. M. 5307

J. Julius Oppenheim
FOTOGRAAF
EX-OPERATEUR v.d. „SKETCH”

vaderstad, een artistieke uitnodigingskaart hierheen stuurde, welke zij daar had rondgezonden, luidende:

„My collection of far Eastern Textiles, including batiks from Java, will be on exhibition and sale at my studio during this week and next Afternoon-tee.”

Dit laatste: om de bezoekers langs de maag tot bewondering der kunstnijverheid op te wekken, had zij van „Boeatan” afgekeken. Ten bewijze, dat zij succes had bij hare kunstzinnige stadgenooten, deed zij heel gauw eene nabestelling, waarbij zij schreef: „Wish you were here to see my studio; it looks beautiful. Every one is enthusiastic!”

Nu het vóór-oorlogse toerisme uit de nieuwe naar de oude wereld eenigszins terug begint te komen, kunnen Boeatan's toonkamers zich telkens weer eens verheugen in het bezoek van Amerikanen, vooral ook van het vrouwelijk geslacht, die vol belangstelling al het tentoongestelde bekijken en van alles tekst en uitleg vragen, hetgeen haar van ganser harte gegeven wordt, in ruil voor de betoonde groote waardeering van het Indisch handwerk.

Praktisch als de Amerikanen zijn, koopen zij meestal die stukken, welke zij kunnen gebruiken, zoowel tot versiering van den huislijken haard, als voor eigen tooi: weefsels voor gordijnen, tafelkleeden en divanbedekking; batikkaïns om tot nieuw-modische, strakke japonnen te drapeeren, zijden slendangs om als sjawls te dragen. Ook het vlechtwerk — alle mogelijke mandjes, taschjes en matjes — en de verschillende doozen van Japaraasch kunstnijwerk en het koperwerk vallen in hun smaak, maar dit laatste wordt minder gekocht wegens het hooge invoerrecht, dat er in Amerika voor moet worden betaald.

•••

Een ander bewijs van Amerika's belangstelling ten deze is, dat telkens waardeerende beschrijvingen over Indische kunst in tijdschriften en dagbladen worden opgenomen. Zoo trof ons in de bekende te Boston uitkomende „Monitor” van 16 October j.l. een uitvoerig artikel over de Wajang met illustraties van Tyra de Kleen, de gevoelige Zweedsche schilderes, die een paar jaar geleden, door „Oost en West” ingeleid, hier in den Haag een tentoonstelling hield in Pulchri Studio van haar Baliëesche teekenwerk. Echt Amerikaansch luidt de titel van dit opstel: „Cross-legged, behind Screen and Lamp, sits the Javanese Dalang”. Wij ontleenen er aan:

In dezen tijd, nu het marionettenspel weer begint op te bloeien, is 't zeker wel belangrijk iets te vernemen van het eiland in het verre Oosten, dat de bakermat van deze kunst kan worden genoemd. Reeds in voor-historische tijden bestond op Java deze vorm van toneelspel, behoorende tot de wajang-tooneelkunst.

Bij de Javanen behelst de wajang eigenlijk alle andere schoone kunsten, want zoowel beeldhouw- als schilderkunst worden uitgeoefend aan deze marionetten. Zelfs de bouwkunst is er mee verbonden, want de typisch Javaansche *pendoppo*, met haar door zuilen gedragen, schuin aflopend dak, dient juist voor de wajang-voorstellingen. Hun letterkunde is vol wajangverhalen en hun muziek: de *gamelan*, is het orkest, dat de wajang begeleidt.

Terwijl het Westersche tooneel van naturalistische oorsprong is, het werkelijk leven weergevend, bestond de Javaansche wajang daarentegen oorspronkelijk uit onwezenlijke schaduwbeelden (*wajang poerwa* of *wajang koelit*) welke later hier en daar vervangen werden door meer menselijke poppen (*wajang klitik* of *wajang golek*) en eindelijk zich ook ontwikkelde tot levende tooneelspelers (*wajang wong* of *wajang orang*).

Het woord *wajang* beteekent schaduw, *poerwa* oud en *koelit* is huid. De oudste wajangfiguren — hun bestaan kan tot in de zevende eeuw worden nagegaan — worden uit karbouwenhuid gesneden

ERNEST CASSUTTO TANDARTS

(Lid van de Vereniging „Oost en West”)

Prins Mauritsplein 3

(Plantsoengedeelte)

(VROEGER Fred. Hendriklaan) Telefoon SCH. 61

LAGE VASTE tarieven

**SPECIAAL ADRES
VOOR DAMES
EN KINDER
KONFEKTIE**

v.s.

GERZON

LOUIS ZELDENRUST

GEDIPLOMEERD DAMESKAPPER

Premier Prix Academie Nationale, Paris

PLEIN 16 — TEL. H. 5460 — DEN HAAG

HAARWERKEN (Speciale bewerking voor de Tropen)
HENNÉ APPLICATIES (Onschadelijk haarkleuren)
Ondulation Permanente (best. tegen atmosoh. invl.)
FRANSCH MODELHOEDEN en PARFUMERIEËN

P. VAN DEN BRUL

Veenestraat 15 Den Haag

Amsterdam, Hoorn, Leeuwarden, Groningen, Hilversum

Heeren-, Jongens- en Kinderkleding

Speciale afdeling voor

Kleding naar Maat

M. DIJKERMAN

Fred. Hendriklaan 198 - Den Haag - Tel. S. 1384

Schoenen naar Maat

in de beste uitvoering, zeer GEMAKKELIJKE en ELEGANTE MODELLEN

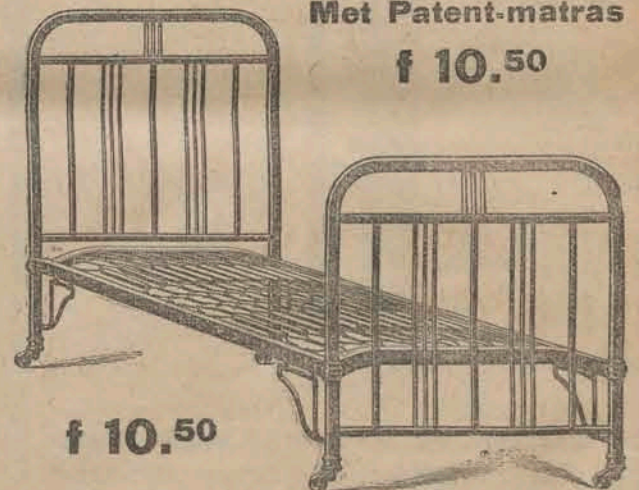
Verzending naar Oost- en West-Indië

P. B. VAN MOORSEL & Co

Kerkplein 11-12, naast het Hoofdpostkantoor.
Torenstraat 5-6 - Telefoon 2898 - Den Haag

Met Patent-matras

f 10.50

f 10.50

Goedkoopst adres voor het meubeleeren en stoffeeren van woningen

LIJSTEN- EN FOTOHANDEL D. DOOLAARD

Reinkenstraat 18 - Den Haag - Telef. M. 3137

KUNSTHANDEL

LIJSTENFABRIEK

Speciaal adres v. verzend. n. Indië. Gratis verpakk.

Modemagazijnen
HENNEMAN & PLUKKER
 Valeriusstr. 28-35
DEN HAAG

Grootste Speciaal Magazijnen
 in Japonnen, Blouses, Rokken,
 Peignoirs, enz. enz.

Gedurende den Winter steeds nieuwe zendingen volle Blouses en Japonnen voor Indië

BESCHIKBAAR.

ROVER LEVERANCIER OSMOND
 OOST EN WEST

RIJWIELEN
 BIJ
J. H. C. MERCKEL
 PARKSTRAAT 67 - TEL. H. 3127
 BEEKLAAN 355 - TEL. M. 461
DEN HAAG

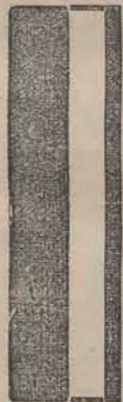
ALL STEEL VERZENDT NAAR BATAVIER
 OOST EN WEST

Maison van Dooremaalen
 ♦♦♦ Mauritskade 73 ♦♦♦
 Den Haag - Telef. H. 7147

**Uitsluitend prima Dames- en Heeren-
 kleeding naar maat**

Zeer billijke prijzen. - Stalen op aanvraag disponibel.

FRANÇOIS BLOM'S
MODERNE KOOKKUNST

Het uitgebreidste Kookboek
 Geb. in linnen Stempelband

f 5.50

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de
 Uitgeefster, Nobelstraat 20, Den Haag.

Ga niet naar de Tropen

zonder origineel e Voedingszouten
 en **AURUM POTABILÉ**
 van JULIUS HENSEL

Deze preparaten zijn daar onmisbaar en meer dan hun gewicht aan goud waard. Vraagt gratis Prospectus aan uwen Apotheker of schrijf er om aan
 Kantoor Ned. en Kol. „Henselwerke”, Apeldoorn

in ragfijne, platte vormen en daarna, volgens vaste regelen, decoratief gekleurd en verguld. Voor het ongeoefende Europeesche oog mogen zij belachelijke karikaturen lijken, zij zijn — behalve de clowns en monsters — geenszins zoo bedoeld. Evenals bij de Hindoes, de Grieken en andere volken der oudheid, is het tooneel bij de Javanen geboren uit godsdienstige ceremoniën en waren het uitvoeringen, oorspronkelijk ritueel, afkomstig van de vooroudervereering. De schaduwen der voorouders werden opgeroepen, ten einde door de nakomelingschap te worden geboden om bescherming, raad of gunsten. Daarom moesten de poppen ook geenszins levende wezens voorstellen.

Oorspronkelijk riep het hoofd der familie op deze wijze de schaduwen op, later nam de priester (*shamen*) deze taak over en daaruit ontwikkelde

Wilje voordeel?
 Lees met oordeel.

Cats.

zich vervolgens de *dalang*, de vakman, die de poppen naar eisch weet te hanteeren, de geschiedenis vertelt en de rollen der optredende persoonlijkheden zegt. Die *dalang* zit gehurkt, met de beenen gekruist, op een mat voor het witte scherm, dat tusschen de pilaren van de *pendoppo* is gespannen. Boven zijn hoofd hangt een olielamp. Tusschen deze lamp en het scherm, waarop de schaduwen worden geworpen, laat de *dalang* de poppen bewegen door middel van stokjes, die aan hun handen bevestigd zijn. Achter hem speelt de *gamelan*.

Kunstzinnige Europeanen, die het voorrecht hebben gehad zulk een wajang-voorstelling aan een der Inlandsche hoven in de Vorstenlanden te zien, zijn vol bewondering, bovenal voor het prachtige effect der schaduwbeelden, een bewonderenswaardige „zwart-en-wit-kunst”.

Maar niet alleen in Amerika, ook in Europa groeit de belangstelling voor de Indische kunst. Op vele Duitse Kunstnijverheidsscholen wordt de Javaansche batiktechniek onderwezen, hetgeen van zelf voert tot groote bewondering van het volmaakte werk der Vorstenlandsche vrouwen.

„Boeatan” mocht enige jaren geleden een prijs behalen op een Kunstnijverheidstentoonstelling in Milaan en krijgt nog telkens aanvragen, o.a. onlangs weer uit Parijs, Brussel en Kopenhagen. Stellig zal Nederland toch bij deze waardeering niet onder willen doen.

Verblijvend is, dat behalve in de afdelingen van „Oost en West”, zooals onlangs in Amsterdam en Apeldoorn, ook op doeltreffende wijze belangstelling wakker geroepen wordt voor de Indische kunst bij het opkomend geslacht, met name bij de Delftsche studenten. Op uitnodiging der D. V. S. „Onze Koloniën” hield op 12 dezer de heer P. J. van Stein Callenfels in de bibliotheekzaal der Technische Hoogeschool een boeiende voordracht over „Land en volk van Bali”, die spreker uit eigen aanschouwing kent en bewondert en waarvan hij o.m. zeide:

„Het Balineesche volk heeft met recht den naam kunstzinnig te zijn. De zin voor versiering treft men zelfs in een gewone stuw in een rivier, die niet zakelijk-eenvoudig opgevat wordt, doch van mooi ornament voorzien is. Tot in de poorten uit modder en klei, voor de huizen opgetrokken, zijn de verhoudingen uitstekend. Typisch ook zijn de fraai gebeeldhouwde stellingen, waarin holle blokken (een soort klokken) zijn aangebracht, die tot oproep of alarmeering dienen. Sierlijk zijn de woningen. Het merkwaardige is, dat men slechts één vertrek onder hetzelfde dak vindt, zoodat iedere kamer eigenlijk een apart huis is. De poortenbouw op Bali kan in twee soorten verdeeld worden. De een is als een gespleten tempel, de andere als een tempel, waarin een tunnel gebouwen werd, beide bewonderenswaard. De Balische tempels zijn terecht om hun schoonheid beroemd en niet minder het goed gevormde volk om zijn sierlijken gang en zijn mooie, zelfvervaardigde kleeding.”

Grand Pension VILLA DES ROSES
 DUINWEG 22, VAN STOLKPARK
 Scheven. Boschjes.

Eerste Rang Familie-Pension
 Stroomend Koud- en Warm Water

Voor groote Families speciale overeenkomst

Wij fotografeeren U thuis
 zonder verhooging

INLICHTINGEN:
FOTO-PERSBUREAU
 Lange Poten 15a - DEN HAAG - Tel. H. 1741

Bovengenoemde Studentenvereniging heeft het plan in hetzelfde gebouw op Zaterdag 24 dezer een zeldzaam fraaie batik-tentoonstelling te openen, waarbij de bekwame, te Leiden studeerende Javaan, R. M. Poerba Tjaraka, een toelichtende lezing zal houden.

Dit zijn verblijvende teekenen des tijds:
 Door kunstwaardeering tot verbroedering!

Van Week tot Week.

13-20 NOVEMBER.

Rijksbestuurder van Jogjakarta. De Darmo Kondo bericht dat de Rijksbestuurder van Jogjakarta, Pangeran Danoeredjo zal aftreden om hoogstwaarschijnlijk te worden opgevolgd door den Regent van Japara R. M. T. A. Koesoemo Oetjo. (De regent van Japara is de schoonzoon van Prins Boeminoto, de oom van den tegenwoordigen Sultan. Door deze familierelatie zou die benoeming mogelijk worden).

Wethouders in Indië. Soerabaja is de eerste gemeente welke wethouders krijgt; de Ind. Regeering heeft de instelling goedgekeurd. Volgens het Soer. Hdb. zullen de eerste wethouders de heeren Mook en Faubel zijn.

Onderscheiding. De Friederich Wilhelms Universiteit te Berlijn heeft het eere-doctoraat verleend aan den ir. J. E. G. E. Voûte, directeur van de sterrenwacht te Lembang. (Dr. Voûte was leider der Hollandsch-Duitsche expeditie naar Christmas-eiland, ten Zuiden van Java, in het belang der astronomische wetenschap).

Majoor Djie Thay Hien †. Den 8en Sept. overleed te Kediri, 62 jaar oud, de majoor-titulair der Chineezen aldaar Djie Thay Hien. De teraardebestelling had plaats den 7en October (geboortedag van Confucius) onder zeer groote deelneming van alle bevolkingsgroepen.

Het A. B. C.-Comité in actie. Een boekhandelaar te Soerabaja besloot vanaf November een Maleische editie te geven van Buffalo Bill, Nic Carter e.d. schriften. Het Alfabetisme-Bestrijdings-Comité heeft daarop een telegrafisch rekest aan den Landvoogd gezonden om te protesteeren tegen de verspreiding dezer immoreele lectuur, deze „schriftelijke opleiding tot beroeps misdadiger”.

Een H. B. S. te Medan. Het Bestuur der Medansche Schoolvereniging zond, door bemiddeling van schoolhoofden op Sumatra, 750 circulaires aan de ouders van schoolgaande kinderen, betreffende de plannen tot oprichting eener H. B. S. te Medan.

Professor Van Hinloopen Labberton. De heer D. van Hinloopen Labberton, oud-lid van den Volksraad, thans in Australië verblijvend houdend, zou benoemd zijn tot hoogleraar aan de Imperial University te Tokyo. (Van andere zijde wordt gemeld dat de hr. v. H. L. benoemd is als leeraar van de school voor vreemde talen te Tokyo).

Lid van den Raad van Indië Harloff. Bij Kon. Besluit is aan het lid van den Raad van Ned.-Indië A. J. W. Harloff, op diens verzoek, met ingang van 3 Januari, eervol ontslag verleend uit 's Lands dienst, onder dankbetuiging.

Javaansche tentoonstelling en kunstavond te Dordrecht. Het teekengenootschap „Pictura” stelt dezer dagen een verzameling wajangfiguren ten toon. — Voor de leden van „Pictura” hield de heer R. S. Hardjodiringgo van Soerakarta, den 15en dezer een lezing over de wajang, met zang en dansdemonstratie.

Steun aan de Zending. H. M. de Koningin heeft een gift van f 2000.— geschonken ten behoeve van den arbeid der Samenwerkende Zendingcorporaties.

Lunchroom
DE OUDE VETTE HEN
 DEN HAAG bij het Stadhuis

CORN. VAN DER SLUIJS
BINNENHUISARCHITECTUUR, MEUBELS, STOFFEN, ENZ.
 ALLEEN NOORDEINDE 162^A. DEN HAAG TELEFOON 4782

Boedi Oetomo en de Vlootwet. In de Tweede Kamer is mededeeling gedaan van de ontvangst van een telegram uit Bandoeng, ondertekend Boedi Oetomo, en luidend: Hulde verwerping vlootwet.

Promotie Tio Poo Tjiang. Aan de Ned. Handelshoogeschool te Rotterdam promoveerde tot doctor in de handelswetenschap de Chinees Tio Poo Tjiang, geb. te Pasoeroean, op proefschrift: De Suikerhandel op Java.

I nieuwe partij. In Indië is opgericht een „Midden-partij“, met het doel: krachtig mede te werken aan de maatschappelijke evolutie in Ned.-Indië. Het voorloopig bestuur bestaat uit de heeren A. de Geus, W. A. Pénard en Dr. D. A. Rinkes. In het Bat. Nieuwsbl. van 18 Oct. wordt het program dezer nieuwe partij in zijn geheel vermeld. (Bijzonderheden omtrent andere politieke vereenigingen in Indië vindt men in het Volksraad-jaarboekje 1922—23, bl. 33—70).

Onderscheiding. Bij Kon. besluit is benoemd tot ridder in de Orde van Oranje-Nassau A. E. Dumas, gep. ambtenaar bij de P. T. T.-dienst in Ned.-Indië, tijdelijk ter beschikking van het hoofd van dien dienst.

Weduwen- en Weezenfonds Europ. officieren. Ned. Stsbl. No. 505 bevat een Kon. besl. van 5 dezer, waarbij wordt bepaald dat het nieuwe „Reglement voor het Weduwen- en Weezenfonds der Europeesche officieren van het Ned. Indische leger“ in werking treedt op 1 Dec. a.s.

Aankomst droogdok in Indië. Het 11 Juli jl. uit Rotterdam vertrokken 8000 tons droogdok, bestemd voor de Droogdok Mij. Tandjong Priok, is den 14en dezer maand behouden te Tandjong Priok binnengebracht.

Decentralisatie. De Javasche Cour. van 5 Oct. bevat een ordonnantie betreffende het bestuur der Inlandsche gemeenten in Bengkoeloe. Art. 1 luidt: In het gewest Bengkoeloe worden naarmate de omstandigheden dit toelaten en de instemming der betrokken bevolking gebleken is, door het Hoofd van gewestelijk bestuur voor de Inlandsche gemeenten raden ingesteld. De raad wordt aangeduid als Inlandsche gemeenteraad.

Regent van Poerworedjo. Raden Soeriadi, thans patih van de afd. Meester-Cornelis, is benoemd tot regent van Poerworedjo, ter vervanging van den wegens ongeschiktheid eervol ontslagen regent Raden Toemenggoeng Sastrosuedirdjo.

Irrigatiedienst. De Ind. Regeering treft maatregelen tot overbrenging van den geheelen irrigatiedienst van het Dep. der B. O. W. naar het Dep. van Landbouw.

Militieplicht Chinese studenten. De Chinese studenten afkomstig uit Java, thans vallende onder de nieuwe militiewet, dienden een verzoek in aan den Minister van Oorlog om vrijstelling van dienstplicht, o.m. krachtens hun Chinese nationaliteit.

Prof. Treub over de beteekenis van Indië. Prof. Mr. M. W. F. Treub heeft den 16en te Utrecht een voordracht gehouden over de beteekenis van Indië voor handel en nijverheid. (Een uitvoerig overzicht geeft de N. R. Ct., avondbl. van 17 Nov.).

Indische Landbouw-technici. De vijfde wetenschappelijke samenkomsten van Indische landbouw-technici zullen gehouden worden te Wageningen van 11—14 Dec. a.s. (De Ind. Merc. van 16 dezer bevat een opgave van de te houden voordrachten over Indische onderwerpen).

J. Seyne Kok †. Den 19en Nov. is te Zeist, in den ouderdom van 52 jaar overleden, de heer J. Seyne Kok, oud-assistent-resident, ridder in de orde van Oranje-Nassau.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Communistische actie.

Aneta seint aan de *Sum. Post* (van 23 Oct) o.m., dat de Regeering voornemens is hadji Misbach en de andere hoofdleiders van de bommenwerperij te interneren. Totaal zijn een zestiental Inlandsche communisten op verschillende plaatsen gearresteerd. Het onderzoek van de te Semarang in beslag genomen papieren is nog niet afgelopen. De werper van den bomaanslag naar het rijtuig van den landvoogd te Djocja is in Klanten gearresteerd. Van 16—21 October hebben dagelijks bomaanslagen te Solo plaats gehad. O.a. werd den 19en Oct. een bom geworpen achter het rijtuig van den Soesoehoenan; de bom ontplofte echter niet.

Men is van meening hier te doen te hebben met anarchistisch-communistische uitingen van onwil tegen elk gezag, hetzij van het gouvernement, hetzij van de zelfbestuurders. Men verwacht dat de actie der communisten hiermee nog lang niet afgelopen is, doch juist nu eerst in vollen gang komt. Alles wordt in Solo uitgebreid, het centrum der communisten. Derailementen, branden enz. schrijft men toe aan sabotage. Het onderzoek wordt thans geleid door den heer Koster, adj. hoofdcomm. van politie te Semarang.

Indië en de Vlootwet.

Volgens de *Deli Crt.* (van 17 Oct.) is het eigenlijk toch weer een merkwaardig verschijnsel, dat heel Holland, politiek Holland althans, zich warm heeft gemaakt voor de Vlootwet en dat in Indië bijna geen publieke beroering merkbaar is geweest. Te merkwaardiger, waar ten slotte Indië méér direct nog dan Nederland, bij deze aangelegenheid betrokken is. Het gaat immers in hoofdzaak om de verdediging van Indië en, nu moge het waar zijn, dat het verlies van Indië van enorme beteekenis zou zijn voor het Moederland, dat daardoor ongetwijfeld zijn tegenwoordige plaats in het volkenconcert zou verliezen, Ned. Indië zou lij dat verlies dan toch voor 100 pCt. betrokken zijn. Daarbij komt, dat Ned. Indië ook een belangrijker deel der kosten heeft te dragen dan Nederland.

De uitingen van Ned. Indië ten aanzien van de Vlootwet, zoo zegt het blad verder o.m., vindt men vrijwel uitsluitend in de couranten. Slechts te Batavia is op initiatief van een anti-vlootwet-comité een protestvergadering tegen de Vlootwet gehouden. Een nieuw bewijs, dat Indië geen land is voor politiek.

Vrijwel iedereen heeft het hier zoo druk met zijn zaken en eigen aangelegenheden, dat de tijd voor politiek onbreekt, terwijl bovendien ook de omstandigheden de lust daartoe weinig of niet aanwakkeren. Dat zal misschien of waarschijnlijk op den duur wel anders worden, maar voor het oogenblik heeft men er zeker nog rekening mee te houden. En wat hier voornamelijk van de Europeesche wereld gezegd is, dat geldt even zeer voor de Inlandsche maatschappij. Zeker, een klein deel daarvan is korten tijd wel warm te maken met veel geschreeuw, het nieuwe is hier voornamelijk het aantrekkelijke, maar in verschillende opzichten is reeds gebleken, dat het hier ten eerste slechts een klein deel der bevolking betreft, en ten tweede, dat het veelal een stroovuur blijkt te zijn, dat even spoedig verdwijnt als het opgekomen is.

Wat de meening der bladen betreft, kan men over het algemeen wel zeggen, dat de meerderheid zich tegen de Vlootwet heeft uitgesproken en wel voornamelijk op het kostenvraagstuk en de toestand van de Indische schatkist. Het vraagstuk van de noodzaak der verdediging is daarbij vrijwel op den achtergrond gedrongen. Men is in het algemeen van meening, dat het, zoolang we staan voor

Magazijn van

Heerenhoeden en Pelterijen

EDUARD PELGER

Prinsestraat 35 - Den Haag

Telefoon 3902

BESCHIKBAAR.

ORIGINEELE NESTLE

—BLIJVENDE HAARGOLVING—
 EEN SIERAAD VOOR IEDERE VROUW
 DUUR ONGEVEER EEN JAAR - BESLIST ONSCHADELIJK
 Houdbaar bij elke weergesteldheid en bij het haarwassen
 De behandeling uitgevoerd door specialist - Onschadelijk
 haarkleuren - Haarwerken
 D. BAZUINE - Den Haag - Korte Poten 23a - Tel. H. 4274

VERZAMELAARS

Zij, die Kunstvoorwerpen willen verkopen of hunne verzameling wenschen te completeeren, worden attent gemaakt op de rubriek Vraag en Aanbod in het Maandblad

**NEDERLANDSCH-INDIË
 OUD EN NIEUW**

Prijs f 2.50 per annonce van ten hoogste vijf regels. Ter kennismaking wordt op aanvraag gratis een nummer van ons Maandblad toegezonden

NOBELSTRAAT 20 TEL. H. 1987*

DEN HAAG

Garage NASSAU

SCHELPKADE 42 b.d. Javastraat DEN HAAG

Verhuren van Luxe Auto's

tegen taxi-prijzen

MAAND-AUTO'S

Tel. H. 7503 Tel. H. 7504

FIRMA P. C. & A. PICO & ZONEN

Brandtstraat 2—6 Tel. M. 1478
 le Van den Boschstr. 213 Tel. B. 178

DEN HAAG

Rund-, Kalfs-, Varkens- en Lamsslagerij, annex
 Fijne Worst- en Vleeschwarenfabriek.
 (1882—1922).

HOTEL-RUBRIEK

AMSTERDAM

HOTEL CENTRAL Damrak 18	HOTEL KRASNAPOLSKY Warmoesstraat 171-185
THE AMERICAN LUNCHROOM Cy. Kalverstr. 16-18	BESCHIKBAAR.

RESTAURANT „LA RÉSERVE”

Rembrandtplein 44-48

BREDA

ORANJE-HOTEL 1/o. het station	BESCHIKBAAR.
----------------------------------	--------------

'S-GRAVENHAGE

PENSION „DE MOOR” v. Bleiswijkstr. 149.	PENSION VAN KLEEF W. de Zwijgerl. 33 Schriftel of Mond. Inlicht. voorh. van Ind. Familiën.
Hotel Rest. „DUINOORD” Sweelinckplein Spec. bezocht d. Ind. Fam. OOSTERWIJK & V. D. LEUR	PENSION „STEPHANUS” Statenlaan 138, Tel. S. 460 Refer. v. Ind. Famil. voorh.

HAARLEM

HOTEL-PENSION „MINERVA”

Parklaan 86-94, Tel. 433

NIJMEGEN

HOTEL REST. „DE KEIZER” poorstraat 7	HOTEL C'FÉ REST. „DE POORT VAN KLEEF” Grootestraat 2-4
--	--

WASSENAAR

HOT L-PENSION „DE KIEVI” Voll. Pens. vanaf 7. — p.d.	BESCHIKBAAR.
--	--------------

Haagsche Coöperatieve Keuken Restaurants

Kepplerstraat 274 Tel. M. 2313
Anna v. Buurenstraat 204 Tel. B. 226

Middagschotel 12-2 uur à f 0.65
Diner 5-7 uur à f 1.10

Diverse Schotels à la carte.

Uitzending door de geheele stad à 10.76 PER
MAALTIJD en 10.14 bezorgloon PER BUS.

VENI - VIDI - VICI

Prijs niet den dag, vóór het avond is. Prijs nimmer
Whisky alvorens de gerenommeerde

WHITE & GOLD

te hebben geproefd!
Indien niet te uwent verkrijgbaar schrijf

Vertegenw. Fred. Hendriklaan 73, Tel. S. 316, Den Haag

Kasteel „Oud-Wassenaer”

Telefoon Kievit 571

15 minuten per Electr. Tram van Den Haag
Tramhalte Stoeplaan

Het geheele jaar geopend

Alle comfort Matige pension-prijzen

Parkhotel

van Stolkpark, Scheveningsche Boschjes.
Tel. S. 733 - S. 1525 - S. 467

EERSTE RANGS FAMILIEHOTEL
Centrale Verwarming, Electrisch
Licht, Baden, Rustige ligging.
LIFT.

Bijzonder geschikt voor Zomer- en Winterverblijf

Hotel „PROMENADE”

Oude Schev. weg 21

TEL. SCH. 454

Aangenaam Zomer- en Winterverblijf
Prachtige ligging :: Matige Prijzen

reusachtige tekorten op de jaarlijksche begrootingen, niet veroorloofd is de voor een vloot benodigde miljoenen uit te geven. Slechts enkele bladen, het Soer Hbl. in de eerste plaats, hebben zich ondanks de ongunstige financiële positie, vóór de Vlootwet uitgesproken.

Zoo deed ook de Volksraad, twee jaren geleden. Maar het is zeer de vraag, of eigenlijk geen vraag meer, of onder de tegenwoordige omstandigheden opnieuw een Volksraad te vinden zou zijn, die dit oordeel thans nog zou onderschrijven. Sederst 1921 toch, heeft de economische inzinking zich doorgezet.

Het Bat. Nwbl. (van 9 Oct.) geeft een uitvoerig verslag van de anti-Vlootwet vergadering te Weltevreden onder leiding van den heer W. A. Pénard. Deze critiseerde tegenover de pl.m. 200 belangstellenden de zwijgzaamheid van Indië ten aanzien van de Vlootwet. Hij was van meening, dat men er in Indië aan gewend is geraakt om de zaken in Nederland te laten bedisselen, zelfs zaken van levensbelang voor Indië, ook al geschiedt dat „beslissen” daar veelal eenvoudig door „neuzen-telling”. Daarom was ook deze vergadering belegd om in Nederland te laten hooren, dat Indië zich niet bij de meening van den toenmaligen Volksraad neerlegt, doch tegen de Vlootwet gekant is. Er moet in Holland een stem worden gehoord uit Indië.

De heer Aay, Volksraadslid, zeide o.m. het te betreuren, dat niet opnieuw Indië's meening was gevraagd, en dat de Nederlandsche-, en niet de Indische regering poogde de zaak te forceeren.

Besloten werd een telegram aan de Tweede Kamer te zenden, waarin met klem verzocht wordt de vlootwet thans niet aan te nemen op grond van de uiterst moeilijke omstandigheden, waarin land en volk van Indië momenteel, mede door de noodzakelijke bezuiniging, verkeerren.

De Deli Crt. voegt hier o.m. aan toe: De vergadering heeft namens Indië willen getuigen en wij nemen wel aan, dat de meerderheid der Indische burgers op deze wijze over de zaak denkt. Men is hier nog al practisch aangelegd. Dat zoo'n telegram echter in Holland ook maar eenige uitwerking zou hebben, is natuurlijk een illusie, waarop een desillusie moet volgen.

De Loc. (van 11 Oct.), die in de protestmeeting te Weltevreden, ten betooge van de bekende argumenten van: „het kan er niet af”, de argumenten mist ten betooge, dat het er ook niet af hoeft, legt uit, dat het nu toch juist daar op aankomt: Het is wel gemakkelijk om, met negatie van het nader onderzoek van de oorspronkelijke defensieplannen, te verzekeren dat het hier gaat om „plannen, uitgedroefd toen Indië financieel krachtig was” en dat „de tijd voor de invoering van dergelijke ruïneerende plannen nog niet is gekomen” — maar lastiger zou het geweest zijn om aannemelijk te maken dat Indië er in de gegeven internationale verhoudingen best buiten kan.

De wensch, die het vaderschap van zoovete aangename gedachten draagt, wilde onlangs in de Japansche ramp een ten Indië's gunste verbeterde wijziging in de pacifische machtsverhoudingen zien, doch uit ontwijfelbare bron is wel gebleken dat de lichtvaardige schatters zich hierin terdege hebben vergist.

Maar wat is er dan wel na Washington ten gunste van een onverdedigd Indië verbeterd?

Zoo luchthartig als de heeren ter protestvergadering spraken, kan een willekeurige groep burgers op een zomerschen vooravond in de koloniale hoofdstad de zaak gemakkelijk beschouwen, maar zij, die verantwoording hebben voor de veiligheid van het Rijk op beide halfronden, hebben haar met schepen en niet met frazen te bezweren. Dat is spijtig, niet waar.

Tegenover de werkelijkheid van Indië's beschamend onvermogen tegen elke verrassing, doet de Bataviasche antivlootwetmeeling dan ook allermint als een storm-van-protest aan, aanzwellend

HOTEL-PENSION PHILADELPHIA

LEIDSCH KADE 94, tegenover het Leidsche Boschje.
AMSTERDAM - TEL. Z. 3275.

Zeer aanbevelenswaardig voor Indische Families.
:: DAGELIJKS RIJSTAFEL ::
INDISCH EN EUROPEESCH RESTAURANT.
KAMERS MET EN ZONDER BADKAMER.
Centr. Verwarming. Lift.

Restaurant „GUE”

WEIMARSTRAAT 341 TELEFOON M. 5240

Diners vanaf 80 cent
Dagschotel (tusschen 12 en 2 uur) 60 cent
Uitzending van Diners tusschen 4 en 7 uur
Kamers met pension vanaf 1 50.- per maand

Aanbevelend, EUG. J. D'HAINÉ

uit de gelederen der Indische burgerij. Op z'n best als een zefier — een kracht- en machteloze zucht.

De Poenale Sanctie en de Buitengewesten.

De Loc. (van 16 Oct.) erkent in een „Richtlijn”, dat de practijk het behoud der P. S. binnen afzienbaren tijd vergt, doch dit beteekent voor haar niet te erkennen dat de vrije arbeid in de Buitengewesten onbereikbaar zou zijn. Het blad schrijft o.m.:

Van de onmogelijkheid eener slagende nederzetting in eenmaal tot bezonkenheid gekomen cultuurgebied zijn wij in het geheel niet overtuigd. De geschiedenis der pogingen, in deze richting ingesteld, zou zelve reeds vele artikelen kunnen vullen, maar het uitblijven van welslagen tot dusverre mag toch, dunkt ons, niet worden opgevat als te beteekenen de onmogelijkheid van zulk een welslagen. Want van een ernst en een beleid, die zulk hooger bestuurswerk tot succes zouden vermogen te leiden, bleek eigenlijk nimmer. Het stadium van incidenteele proefneming kwam de regering niet te boven, terwijl men van de landbouw- en andere ondernemingen natuurlijk niet anders verwachten mag dan proefnemingen, meer op directe dekking van eigen behoeften aan arbeidskrachten berekend dan op toekomstverzorging in meer algemeen zin gericht, zooals alleen op den weg ligt van een gouvernement.

Wij zouden tweërlei stadium voor de Buitengewesten willen onderscheiden. Het eene dat der penetratie, waarin de poenale sanctie practisch niet kan worden gemist zoolang een betere „steutel” niet is gevonden. Het tweede dat der consolidatie, waarin de poenale sanctie geleidelijk en systematisch behoort plaats te maken voor de vrije arbeidsovereenkomst met een onder overheidsbevoegdheid metterwoon gevestigde bevolking.

De practijk krijgt dan haar volle deel. Terwijl het recht naar vermogen wordt gediend.

Onrechtvaardige critiek.

In het Soer. Hbl. (van 16 Oct.) beschrijft Abr. Exodus, hoe het politiegeschandaal van West-Java in Holland de algemeene aandacht heeft getrokken. Het Soer. Hbl. teekent hierbij aan:

Abraham Exodus verzet zich terecht tegen de voorstelling van zaken, welke de heer Borel geeft. De opmerking zij echter gemaakt, dat Exodus wat veel naar de andere zijde generaliseert. Ongetwijfeld, het zijn veelal Chineezen, die zich schuldig maken aan de door hem gesignaleerde handelingen, maar men mag niet vergeten, dat hun optreden niet slechts veroordeeld wordt door ons, Westlingen, of door de Inlandsche bevolking, die er onder te lijden heeft, ook de meerderheid hunner eigen landgenooten, die behooren tot de eerlijke, conscientieuse werkers, zien met leede oogen aan, hoe deze Chineezen bij voortduring den goeden naam van den Chinees in 't algemeen, in gevaar brengen.

Sumatra's Oostkust in het Gedenkboek.

Naar de Deli Crt. verneemt, is de gouverneur er slecht over te spreken, dat zijn artikel over Sumatra's Oostkust in het Gedenkboek, toch reeds door de geringe toegestane ruimte zoo gebonden, nog op verschillende wijze is geamputeerd, en dat tegen de uitdrukkelijk overeengekomen voorwaarde in, dat dit niet zoude gebeuren, aangezien de gouverneur uiteraard anders niet wenschte mede te werken, ook omdat nu voor enkele lichamen en personen de indruk wordt gewekt alsof van hunne gegevens door den gouverneur geen gebruik is gemaakt.

De Java-Bode (van 8 Oct.) merkt hierbij op, dat ook mr. dr. Schrieke ernstig ontstemd was over het feit, dat men in zijn tekst groote wijzigingen bracht, zonder hem daarin te kennen.

Indonesische afgestudeerden.

Het Soer. Hbl. (van 16 Oct.) deelt mede, dat met het s.s. Rindjani vier Javaansche studenten, die in Holland den meesterstitel hebben gehaald, in hun moederland teruggekeerd zijn. Het zijn de heeren:

Hôtel de l'Europe

AMSTERDAM

HUIS VAN DEN EERSTEN RANG
ZALEN VOOR PARTIJEN

MAISON BLOM

2e Schuytstr. 77-79 - DEN HAAG - Tel. N. 3703

**Het adres voor
Diners aan huis bezorgd**

mr. Mokima Soeriwinata uit Keboemen, mr. Mas Koesnoen Sasrowardjo van Poerworedjo, mr. Soemardi van Rembang en mr. Oerip Kartawirdjo van Patjitan. Reeds vroeger kwamen uit Holland terug de heeren: mr. R. P. Singgih, mr. Mas Besar van Pekalongan en mr. dr. Gondokoesomo uit Rembang.

Van allen, die op eigen risico en op eigen kosten naar Holland en terug reisden, ter verkrijging van dien meesterschap, is alleen mr. dr. Gondokoesomo geplaatst. De anderen wachten nog steeds. Als een bijzonderheid kan nog gemeld worden, dat mr. Oerip Kartawirdjo als secretaris fungeerde in de commissie voor de herziening van de Indische Staatsinrichting, in samenwerking met professor C. van Vollenhoven te Leiden.¹⁾

¹⁾ Deze voorstelling van zaken door het Soer. Hdb. kan tot misverstand aanleiding geven. Mr. Oerip was secretaris van de H.H. (Prof. Mr. J. Oppenheim c.s.) die een „Proeve van eene staatsregeling voor Ned.-Indië“ (Leiden, E. J. Brill, 1922) ontwierpen. *Reductie Kol. Weekbl.*

UIT DE INLANDSCHE PERS.

De oorsprong en de beteekenis van het woord „Soenda“.
II (Slot).

In West-Java, te Tjitjatih, nabij de spoorweghalte Tjibadak, ten Westen van Soekaboemi, kan men een beschreven steen aantreffen, waarop het jaar 952 Caka of 1030 A. D. is aangegeven en waarbij Maharadja Sri Djajabhoepati zich zelve noemt de heerscher der wereld en Parahadjian Soenda of Radja Soendi.

Opvallend hierbij is, dat bij dit opschrift gebruik is gemaakt van de oude Javaansche letterteekens en niet van het Soendaneesch letterschrift, zooals bij den beschreven steen te Buitenzorg heeft plaats gehad.

De genoemde eertitel was in overeenstemming met dien van den Vorst van Midden- en Oost-Java, die van Hindoe-Javaanschen oorsprong zijnde, te Kahoeripan woonde en geheel onafhankelijk van West-Java het land bestuurde.

Het schijnt, zegt de schrijver, dat het verdeelen van Java in 3 deelen van oudsher reeds in gebruik is geweest.

Terugkomende op het verhaal der reuzen Soenda en Oepasoenda, waarvan reeds sprake is geweest, wordt bij de voorspelling in de toekomst aan Djajobajo, door Dr. Brandes aan den naam van Mataram ook die van Soenda gegeven, welk woord zou beteekenen Kornuit of gezel.

Ook wordt daarbij gehezigd de uitdrukking „Soenda rowang“, hetgeen met tegenpartij of vijand kan worden vertaald.

(Deel XXXII, Jaargang 1889 blz. 383, 386 en 397 Bataviaasch Genootschap).

Het geven van den naam van Soenda rowang aan Mataram d.i. Kameraad en vijand, zou wijzen op de splitsing van dit Rijk in Soerakarta en Djoejacarta, tengevolge van onderlinge twisten tusschen familieleden, die ieder voor zich een vorstentoon wilden veroveren.

Sprekende over het bestaan van de rijken Padjadjaran en Madjapait, wordt door den schrijver gewezen op het feit, dat zij oorspronkelijk een geheel uitmaakten onder het bestuur van den Vorst, aan wien de titel van Praboe Lemboe Amiloehoer was gegeven.

Bij zijn overlijden liet hij 2 zoons na, met name Koeda Lalean en Raden Tandoeran, die elkander het gezag betwistten, met het gevolg, dat laatstgenoemde naar het Oosten vluchtte en het rijk van Madjapait stichtte.

Zich sterk gevoelende, viel hij op zijn beurt zijn broeder aan en wist dezen te dwingen naar het Westen de wijk te nemen, alwaar door hem te Kandangwesi Priangan een nieuw Rijk werd gevormd, welke vestiging later werd overgeplaatst

American Hotel - Amsterdam

Hotel en Café-Restaurant le Rang.

Schoonste Ligging - Modernste Inrichting
Electrische Verlichting - Centrale Verwarming
Electrische Personenlift
Omnibus aan 't Station - Matige Prijzen

A. W. VOLMER, Directeur.

Tel. Interc. 4737. Code 5th Edition A. B. C.

naar Buitenzorg, alwaar de beschreven steen is gelegen.^{*)}

Dit Rijkje is na dezen strijd bekend geworden onder den naam van Padjadjaran.

In het verhaal van de verdere afstamming van Padjadjaran, dat in de Residentie Batavia verspreid is, kan men de mededeeling vinden, dat Praboe Anggalarang een zoon had, die Ratoe Soenda werd genoemd.

Doch wie hij verder was, wordt niet vermeld.

Hetgeen de schrijver hieraan kan toevoegen is, dat Praboe Anggalarang dezelfde persoon is als Praboe Permanadi Poentang, die in de geschiedenis van Bandoeng bekend staat als een zoon van den Radja van Padjadjaran.

Uit al het voorafgaande kan men zijns inziens opmaken, dat Padjadjaran en Soenda de namen zijn van hetzelfde land.

Opvallend is hierbij het feit, dat, wanneer zich personen in het Buitenzorgsche als Radja opwerpen, zij zich altijd Ratoe Soenda noemen en niet Radja Padjadjaran of Praboe Siliwangi.

Uit Westersche gegevens kan men de navoigende inlichtingen putten.

In de eerste door den Venetiaan Fra Mauro in het jaar 1459 vervaardigde zeekaart, wordt Sondai of Soenda vermeld, evenals later in de Spaansche Dienstkaart van 1519.

In het op 21 Augustus 1522 door de Portugeezen gesloten contract op Java, wordt gesproken van de overeenkomst met de landsgrooten van den Radja van Soenda.

Toenmaals werd het eiland Java dus Soenda genoemd.

Na de verovering van Malakka in 1511 door de Portugeezen gaven deze aan de Indonesiërs den naam van „Jaos“ of Javanen.

De Portugeesche reiziger Marco Polo spreekt in zijn reisverhaal van Sumatra en Java-Minor.

In het boek over de in Indië gebruikt wordende gewichten wordt gezegd, dat zij gebruikt werden te Malakka, Banda, Ternate (Maluquo), China en Soenda.

De Portugeezen verstonden onder „Soenda“ het geheele eiland Java.

In het met Si Adji Dipati te Gresik (Soerabaja) gesloten contract spreekt men steeds van Poelo Soenda, terwijl zij in het jaar 1786 het eiland Sumatra het grootste onder de Soenda-eilanden noemden.

Uit de in het jaar 1730 te Amsterdam uitgegeven vertaling van het boek van den Engelseman Th. Salmon, „Behelzende de tegenwoordige Staat der Sundasche Eilanden en wel inzonderheid Borneo, Java, Sumatra, enz.“, beschouwde men Java te behooren tot de groep van de Groote Soenda-eilanden.

UIT DE CHINEESCHE PERS.**De beroepskeuze.**

Wanneer de Chineesche jeugd de schoolbanken verlaat, dan is, evenals elders ter wereld, bij het maken van plannen voor de toekomst het kiezen van een beroep een der moeilijkste en onzekerste onderwerpen, waarin de Chineesche jeugd zelve en de Chineesche ouders in Ned.-Indië eene beslissing hebben te nemen.

En, zonder raad en voorlichting van de ouders, kan de jeugd dit moeilijke probleem niet tot een goed einde brengen, althans, als zij groote misgrepen wil vermijden.

Eenmaal ter schole gaande, zoo schrijft men in de „Sinar Sumatra“ van 1 Juni 1923, is het niet alleen de wensch van den vader doch ook van de moeder van den Chineeschen leerling, dat hij of zij zoo spoedig mogelijk de school verlaat, daarna in eigen levensonderhoud kan voorzien en, gewa-

^{*)} De Redactie stelt hier de vraag of Gilingwesi niet het tegenwoordige Tjandjoer is.

„SALLANDIA“

(GEDEPONEERD FABRIEKSMERK)

LINOLEUMWAS - WRIJFWAS**DE BESTE****CHEMISCHE FABRIEK „SALLANDIA“, ZWOLLE****Aan de Leden
van „Oost en West“**

Het bestaan van het „Koloniaal Weekblad“ is, dit behoeft geen betoog, een levensbehoefte voor Uw vereeniging.

Ten gevolge der heerschende malaise wordt het bestaan van genoemd blad bedreigd.

Op twee manieren kunt U het orgaan steunen:

- 1°. door de adverteerders, die Uw weekblad helpen financieren, met Uw inkoop te bevoordeelen en daarbij den naam van het blad te vermelden,
- 2°. door Uw leveranciers aan te sporen in Uw orgaan te adverteeren, of door onzen reiziger bij Uw leveranciers een introductie te verschaffen.

Mogen wij op Uw medewerking in deze rekenen?

DE UITGEEFSTER.

Dansen leeren in 4 Lessen

Aan de ACADEMIE DE DANSE MODERNE

N. DE PARMENTIER

: Bezuidenhoutsche weg 11 :

bestaat gelegenheid tot onderricht in de dansen die thans in de Hoofdsteden van Europa en vogue zijn.
Aan beginners van elken leeftijd, zoowel aan hen, die elders geen resultaat bereikten wordt gegarandeerd, dat zij na vier lessen overal kunnen dansen.
Inlichtingen dagelijks van 11 tot 12 en van 2 tot 9 uur.

Zijt Gij Abonnévan het rijk Geïllustreerde
Maandblad**NEDERLANDSCH INDIE
OUD EN NIEUW**Zoo niet, vraag dan gratis proefnummer
aan bij de Administratie

PRIJS PER JAARGANG f 20.—

Te voldoen in twee halfjaarlijksche termijnen
van f 10.—

Losse nummers f 2.50

Nobelstraat 20 Den Haag

Telefoon H. 1987*

NEDERLANDSCHE HANDEL - MAATSCHAPPIJ

Gestort Kapitaal f 30,000,000.-
Statuair Reserve - 19,769,180.-
Buitengewone Reserve - 22,660,000.-

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.
Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten
Incasseringen en Financieringen.

Schriftelijke en Telegrafische Crediten.

Reiscreditbrieven.

Deposito's.

Rekeningen-Courant.

Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken.

't SPORTHUIS

v/h E. ARNOUITS

GRAVENSTRAAT tegenover de Bonnerie DEN HAAG

HEEREN
MODE
ARTIKELEN

PRIMA

Engelsche
Regenjassen

voor

Dames en Heeren.

Wanneer U

PERIODIEKEN

wilt uitgeven, wend U dan
tot ons. Wij zijn daarvoor
speciaal ingericht en kunnen
derhalve voor

goede en tijdige aflevering

zorg dragen. Desgewenscht
verzorgen wij voor U de

Administratie en Expeditie

Onze rotatiepersen staan ge-
reed voor uw **grote op-
lagen**, onze prima snelpersen
voor die tijdschriften, waarbij
het vooral op **kunstdruk**
aankomt

N.V. Drukkerij Ten Hagen

Nobelstr. 20, Den Haag, Tel. H. 1987*

Nederlandsch Administratiekantoor

Hoofdkantoor: WILLEMSPIJKWEG 4 - AMSTERDAM

Bijkantoor: 's-HERTOGENBOSCH, Parade 1, Tel. No. 1079

ALLE BANKZAKEN

Verstrekt gratis advies betreffende alle fondsen
en aandelen, verhandelt valuta op termijn,
belast zich met uitvoering van orders op de
Amsterdamsche Beurs. S.

ROTTERDAMSCH LLOYD

Directie: WM. RUYSS & ZONEN - ROTTERDAM

Geregeld MAIL- en PASSAGIERSDIENST
van ROTTERDAM naar NEDERLANDSCH-INDIË met
aanstluiting naar alle havens in den IND-ARCHIPEL

LUXUEUS INGERICHTE MAILBOOTEN, alle voorzien
van draadloze telegrafie en onderwater-kloksignaal.

pend met de verkregen schoolkennis, den strijd
om het bestaan weet aan te binden.

De school verlatende, bemerkt de jeugd echter
al spoedig, dat de vervulling harer wenschen en
idealen in de groote maatschappij met vele moei-
lijkheden gepaard gaat, of met andere woorden, dat
de theorie iets anders is als de praktijk, waarna
zij zich de vraag stelt of zij wetenschappelijk wel
voldoende is toegerust om de maatschappelijke toe-
standen te beheerschen en in staat zal zijn hare
maatschappelijke plichten te vervullen.

Voor den Westering is de beroepskeuze voor zijn
kind eene aangelegenheid van de grootste zorg en
wordt de geheele opvoeding van het kind, vanaf de
prilste jeugd, in eene daarmee overeenstemmen-
de richting geleid.

Het aantal kinderen van Westeringen dat niet
toegerust in de groote maatschappij treedt, is dien-
tengevolge betrekkelijk gering.

Bij den Aziaat is daarentegen dat aantal zeer
groot en ziet men zoovele jeugdige personen, we-
gens gebrek aan zorgzaamheid der ouders, op de
golven der levenszee drijven en door de winden
verspreid.

De Chineseesche ouders laten het toekomstig be-
staan hunner kinderen veelal over aan hetgeen het
noodlot brengen zal, eene opvatting, die als geheel
uit den tijd moet worden beschouwd en de over-
tuiging wettigt, dat die ouders geheel en al op den
verkeerden weg zijn.

Eene behoorlijke nakoming hunner verplichtin-
gen stelt niet alleen den eisch dat zij zorgen voor
een degelijke ondergrond in huis en school, doch
ook dat rekening wordt gehouden met de bijzon-
dere neigingen der kinderen voor een bepaald be-
roep, zonder dat daarbij van dwang sprake is.

De Chineseesche ouders verlangen wel dat hunne
kinderen zullen werken, doch het liefst in de lijn
van hun eigen beroep.

Gaat dit opdringen vergezeld van krasse taal en
roffanslag, dan maken de ouders zich opnieuw
aan eene groote fout schuldig.

Een schoenmaker, een handelaar en de meeste
andere Chineseesche vaders wenschen allen, dat bij
hun overlijden hunne in het vak geschoolde zoons
hen zullen vervangen en het goed loonende bedrijf
dan aan den gang zullen weten te houden.

In vroegeren tijd had zulk eene regeling werke-
lijk goed effect, omdat de levensomstandigheden
toen gemakkelijker waren dan thans, nu niet alleen
alles in prijs is gestegen, doch ook de ruimte om
zich te ontplooiën steeds geringer is geworden.

En, als een vader een zestal zoons heeft, die
ieder voor zich verschillende beroeps- en karakter-
neigingen aan den dag leggen, dan vergist die va-
der zich toch zeer sterk, als hij aan hen allen het-
zelfde vak als het zijne wil opdringen.

De Chineseesche jeugd, die nog geen bepaalde be-
roepskeuze heeft gedaan, mag zich derhalve wel
terdege rekenschap geven van de moeilijkheid,
waarvoor zij wordt geplaatst.

Nu de maatschappij steeds hoogere intellectuele
eischen stelt, tracht die jeugd nuttige boekwerken
te lezen, waarvan de inhoud geleidelijk die kennis
kan bijbrengen, die voor de beroepskeuze van be-
lang kan zijn, doch, volgens den schrijver, zijn het
slechts de enkelingen, die deze methode volgen.

Hij heeft zich er van overtuigd, dat niet alleen
velen uit den stand der werklieden en landbouwers,
doch ook zij, die reeds onderwijs hebben genoten,
tengevolge van het gemis aan een behoorlijken on-
dergrond, niet weten wat zij na het verlaten der
school moeten doen.

Zij zaten wel op de schoolbanken, doch de bij-
gebrachte halve kennis maakte van hen slechts per-
sonen, die onwillig zijn eenig zwaar werk te pres-
teeren of koeliediensten te vervullen.

Tegen lager loon vervullen zij liever oppassers-
diensten dan het beter betaalde doch in hunne
oogen vernederende koeliewerk.

Men kan thans oppassers en schrijvers aantref-

IN KRINGEN

waar men tot oordeelen bevoegd is,
beschouwt men Aambeienzalf van
broeder Benedictus als het eenigst,
nooit falende middel. Prijs p. p. f. l.—
Verkrijg. bij de voorn. drogisten

DE BAS & Co., Bankiers

HEERENGRAGHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

:: Safe-Inrichting ::

fen, die van de scholen afkomstig zijn en slechts
f 25.— per maand ontvangen, terwijl zij als werk-
man f 2.— per dag zouden kunnen verdienen.

Literatuur-Overzicht.

Indië en de Hollandsche Revue.

Het welbekende tijdschrift „de Hollandsche Revue”, wijdt
zijn No. van 15 November geheel aan Indië en opent met
een „inleidend woordje” dat intusschen den zeer ernstigen
wenk bevat strekkende om de zoo hoog nooddige belangstel-
ling voor Indië hier te lande op te wekken. Bij dit artikel
een reproductie van het Koloniaal Instituut te Amsterdam.

Behalve dit en andere belangwekkende bijdragen over
Indische onderwerpen vestigen wij bijzonder de aandacht op
de karakterschets van S. A. Drijber (met portret), Comman-
dant van Bronbeek. Aan die schets is toegevoegd een be-
schrijving met tal van kiekjes van die nuttige instelling ten
behoeve onzer oud-strijders, van wie velen in nooddruftigen
toestand verkeerden zooals het tijdschrift helaas maar al te
zeer demonstreert.

Land en volk van Minangkabau.

Bij Martinus Nijhoff te 's-Gravenhage is verschenen een
tweede, bijgewerkte druk van „Minangkabau. Overzicht van
land, geschiedenis en volk, door M. Joustra, archivaris van
het Minangkabau-Instituut.

Over den inhoud van dit werk met zijn sprekende kaart
en zeer fraaie afbeeldingen, behoeft waarlijk niets te wor-
den gezegd; de eerste druk is in 1920 van verschillende zijden
zoo gunstig beoordeeld dat een nadere aanbeveling over-
bodig mag heeten. Slechts zij er op gewezen dat de schrijver
in den tweeden druk alleen die wijzigingen en veranderingen
heeft aangebracht, welke het gevolg zijn van de sedert
1920 gewijzigde politieke en administratieve indeeling. Bo-
vendien is hier en daar iets verbeterd of met een enkel
nieuw gegeven aangevuld.

En wat het uiterlijk van het boek betreft: De typografische
uitvoering is uitstekend, zooals we dat trouwens gewend
zijn van Nijhoff-uitgaven.

Wintervacantie in de Tropen.

De Kon. West-Indische Maaldienst heeft voor haar passa-
giers landuitstapjes georganiseerd, in verband met plezier-
vaarten van uit Amsterdam naar Barbados, Trinidad, Vene-
ziëla, Curaçao, Columbia, Panamakanaal en Costa Rica.
Nadere bijzonderheden vindt men vermeld in het 17 Nov.
Nr. van Holland Express.

Geneeskundig Tijdschr. voor Ned.-Indië.

Voor zoover afl. 4 van deel 63 van dit tijdschrift van
belang geacht mag worden ook van niet-vakkundigen, volgt
hier eene opgave van den inhoud. Entomologische notities
door E. Rodenwaldt. II. De verspreiding van Anophelinen
in den Indischen Archipel. (met kaart). — Rapport omtrent
een malaria-onderzoek te Moeara-Tebo (met kaart). — Eine
spektralanalytische methode der Röntgenologie, von Dr. A.
March. — Enkele gegevens over Loemopsylla cheopis en Py-
giopsylla ahala (rattenvlooien) in verband met de epidemio-
logie der pest, door P. B. van Steenis. — Aanteekening om-
trent muskieten, door S. L. Brug en Dr. J. Haga. — Rapport
omtrent het voorkomen van heri-heri in de garnizoenen
Batavia en Meester-Cornelis in de jaren 1919 tot en met
1922, door A. Lichtenstein. — De septie tanks van Soerabaja
en Semarang, door Dr. W. A. Wille.

Nooit een Universiteit te Batavia.

Onder dit opschrift schreef de hr. H. F. Tillemas voor
eenige maanden een artikel in het maandblad Vrije Arbeid,
waarop de schr. in het dezer dagen verschenen October-
Nr. terugkomt, mede omdat zijn beschouwingen bestrijding
hebben uitgelokt van eenige Bataviaasche geneesheeren. De
hr. T. verwijt zijne bestrijders dat zij de hygiënische vraag-
stukken bezien van de zijde van den bacterioloog, den medi-
schen zoöloog, maar dat ze de sociale kant van het vraag-
stuk niet zien; hij heeft groote waardeering voor hun arbeid,
maar dit alles neemt niet weg dat hun werk alleen
Indië's miljoenen-bevolking geen gezondheid kan bren-
gen. Als iemand die warm voelt voor hygiënische vraag-
stukken — wie zal dit kunnen ontkennen? — meent de heer
T. nog eens zijn stem te moeten doen hooren over het bo-
vengenoemd onderwerp, waarbij hem verschillende recente
publicaties ten dienste staan, die een vergelijking van Bata-
via en Bandoeng als woonstad mogelijk maken.

Zijn conclusie luidt dat elk niet belanghebbend beoor-
deelbaar tot de gevolgtrekking moet komen, dat in dit op-
zicht laatstgenoemde plaats bijzondere voordeelen biedt.
„De voornaamste is haar schitterend klimaat, terwijl een
zeer belangrijke bijkomstige omstandigheid deze is, dat Ban-
doeng jong is. In het Oude Batavia hebben zich door de

Wanneer U bij uw leverancier van Geldersche
worst, de worst ontvangt met een loodje gemerkt
„Anton Hunink, Deventer”, dan verzekeren wij U,
dat die Worst van prima Geldersche varkens bereid
is en door vakmannen gemaakt is, terwijl wij ons
verantwoordelijk stellen voor de kwaliteit.

Anton Hunink, Deventer.
Hofleverancier.

Voor een Rijwiel gaat men bij de
Fa TIMMERMAN & Co.
 JAVASTR. 40 TASMANSTR. 147 PLETERIJSTR. 170
 Tel. H. 219 Tel. M. 2509 Tel. H. 3742

HIMA RUDGE-WHITWORTH RIJWIELEN
GOUDSTER

F^A N. LOEB, Noordeinde 107-109
 TEL. H. 3149 DEN HAAG OPGERICHT 1882

Levert op **afbetaling:**
KLEEDING voor Heeren, Dames en Kinderen
MEUBELEN, BEDDEN, TAPIJEN, Gordijnen
 Complete Woning-Inrichtingen

Gramophoons - Rijwiel - Kachels - Lampen - enz. enz.

BIJ UW BEZOEK AAN
BRUSSEL, OSTENDE of BLANKENBERGHE,
 bemerk U, dat Uw kleederen gekreukt, gevlakt of
 gescheurd zijn.

U kunt ze moeilijk missen Geen nood
Wij Reinigen en Persen Uw Kleding
terwijl gij slaapt!

enwen heen toestanden op woon- en woninggebied ont-
 wikkelt, waarvan de oplossing, gezien het feit, dat de over-
 groote meerderheid der gemeentenarm is — mij wan-
 hopig toeschijnt! Bandoeng is jong, het gemeentebestuur is
 er zeer spoedig diligent geweest op woon- en wouingsge-
 bied, het heeft begrepen dat de stad een groote toekomst
 had en heeft er voor gezorgd, dat de stad zich volgens een
 goed uitbreidingsplan kan ontwikkelen. Batavia is hiermede
 veel te laat gekomen. Ik maak hier het gemeentebestuur
 dier plaats allerminst een verwijt van, ik constateer alleen
 het feit. Het uitbreiden van Batavia lijkt mij toe onlogisch
 en kostbaar. Zuinige politiek is het die toeh al topzware
 stad niet nog meer te belasten door er allerlei instellingen
 te vestigen, derhalve: geen universiteit te Batavia!

gen tijd lang overeind staan in huis, trammelen, tikken of
 kloppen in huis enz.; voor alles wordt natuurlijk een reden
 opgegeven.
 Hetzelfde Nr. bevat nog een overzicht eener voordracht
 van Ds. G. H. Beekenkamp: De geloofsbelijdenis van onze
 Toradja's en op den omslag een afbeelding van „elkander
 luizende vrouwen”, een o.i. vrij onkiesch onderschrift, even-
 als de verklaring dier plaat door zendeling Belkma, die
 o.g. spreekt van „een liefkoosde bezigheid, zoowel van
 mannen als van vrouwen (der Toradja's) in het zoeken van
 luizen op elkanders hoofd”.

THE AMERICAN EXPRESS CLEANERS AND TAILORS
 hebben eigen ateliers te

BRUSSEL, OSTENDE, BLANKENBERGHE,

Palace Hotel	39 rue Royale	Hotel Excelsior
Astoria Hotel	Royal Palace Hotel	Belle Vue
Grand Hotel	rue de la Limite	Grand Hotel

Onverschillig waar U logeert, wij Stoomen (binnen 24 uren)
 Reinigen, Verven, Repareeren, Keeren, Plisseeren, Stoppen
 (American Stoppage) **alles zoo vlug en zoo goedkoop,**
 dat wij reeds vele Hollanders onder onze trouwste Cliën-
 tèle mogen rekenen.
 Indien Uw verblijf zoo kort is, dat Gij in een der boven-
 genoemde plaatsen niet overnacht, dan reinigen en persen
 wij Uw kleding,

De hervorming der agrarische toestanden in de Vorstenlanden.

Het Nov. Nr. van het Tijdschrift voor Economische Geo-
 graphie bevat eene verhandeling van den hr. P. de Roo de
 la Faille, oud-lid van den Raad van Indië, getiteld: Waar-
 om de Vorstenlandsche agrarische toestanden op Java dien-
 den te worden hervormd.

In 1909 werd in overleg met de Zelfbestuurders der land-
 schappen op Java, welke met den verzamelaam Vorsten-
 landen worden aangeduid, besloten tot een geleidelijke her-
 ziening van het agrarisch stelsel in die tot dusver nog ouder-
 wetisch-Javaansch geregeerde landen. Een gemakkelijke taak
 is deze herziening niet geweest, omdat bij de invoering niet
 alleen rekening was te houden met de belangen der vrijwel
 oppermachtige vorsten, maar ook met de bevolking, den
 kleinen man vooral, die onder zware lasten gebukt ging,
 terwijl daarnaast de bloeiende Europeesche landbouwindust-
 rie evenmin in het gedrang mocht komen.

Welke de redenen zijn die tot deze diep ingrijpende her-
 vormingen hebben doen besluiten leert ons de beschouwing
 van den heer De Roo, als hij de eigenaardige verhoudingen
 en de positie schetst van hen wier belangen het nauwst
 bij de reorganisatie zijn betrokken, t.w. den Vorst, den apa-
 nagehonder, den desabewoner en den landhuurder.

De schr. geeft van een en ander een heldere uiteenzetting,
 welke ook den oningewijde een duidelijk beeld geeft van
 het zoo ingewikkelde Vorstenlandsche agrarische systeem.

Indië. Geïllustreerd Weekblad.

Inhoud van afl. 13. De Pasar Gambir te Batavia, door
 V. d. K. (Wellicht willen enkele onzer lezers wel gaarne
 weten wat Pasar Gambir eigenlijk beteekent, welnu, vrij
 vertaald wil dat zeggen: Kermis op het Koningsplein). —
 Boedoean (suikerfabriek in Oost-Java), door P. van Schilf-
 gaarde (vervolg). — Militaire krabbels (uit de oude doos),
 door H. N. — Een excursie van de Natuurhistorische Ver-
 eeniging te Bandoeng. — Van de vele illustraties trekt vooral
 aandacht de afbeelding van een gedreven zilveren spijs-
 deksel uit Bali.

Voor het eerst geeft „Indië” nu ook een bijblad dat aan
 „Onzen handel met Indië” gewijd is. Het bevat eene geïl-
 lustreerde beschrijving van de Nederlandsche fabriek van
 werktuigen en spoorwegmateriaal (genaamd Werkspoor) te
 Amsterdam.

De Indische Mercur.

No. 46. Berichten van de Afdeling Handelsmuseum van
 het Koloniaal Instituut. No. 17. Over eenige looi- en zaai-
 l:sten uit de Ned.-Indischen strandbosschen. — Loop-oe-
 en met Mangrovebasten. — Vermeerdering van het rubber-
 gebruik, door ir. J. G. Fohl. — Uitvoer van baeoven uit
 Suriname (uit een schrijven van den Gouverneur van Su-
 riname aan de Koloniale Staten). — Kultuurberichten. —
 Kleine mededeelingen. — Verslagen van maatschappijen,
 zoemde de overige wettelijke rubrieken. — De afl. Han-
 delsmuseum van het Koloniaal Instituut geeft ditmaal re-
 cente literatuur over de zgn. groote cultures: cacao, kina,
 koffie, rubber, suiker, tabak, thee.

Het Javaansche batikken.

Aan een belangwekkend opstel over de techniek en den
 stijl van de Javaansche batik door M. P. Verneuil in „Art
 et décoration” ontleend de Telegraaf een fragment, dat we
 gedeeltelijk hieronder laten volgen; het tijdschr. zelf kwam
 ons niet in handen.

Men geloove niet — na een te oppervlakkig onderzoek —
 dat de Javaansche haar ornamenteringen met de punt van
 haar tjting op goed geluk teekent. Zonderwijfel is haar
 thans onder Europeeschen invloed een grotere vrijheid in
 de compositie van nieuwe motieven geoorloofd. Maar men
 kan zeggen, dat dit uitzondering is, vooral in de Vorsten-
 landen, de centrale provincies van Java. De gebruikelijke
 motieven, het „patroon”, zijn geen werk van het toeval. Het
 zijn in zekeren zin voor ieder begripelijke, heraldische mo-
 tieven, die aan ingewijden de provincie, het dorp, de maat-
 schappelijke positie aanwijzen van hem, wiens batik er mee
 versierd is. Nu nog bedient de dorpelinge, die een batik
 maakt, zich meestal van het speciale patroon van haar dorp,
 patroon dat zij van haar moeder heeft, die het weer van
 de hare kreeg en die data allen zorgvuldig bewaren als het
 traditioneele en speciale patroon der dorpsgemeenschap.
 Maar wat hiervan zij, dit oude patroon blijft niet onver-
 anderd. Het ontwikkelt zich onder den invloed van den tijd
 en meer nog onder dien van de persoonlijkheid der batikster
 en van de fantasie, die zij er onbewust in legt. Er bestaat
 een groot aantal klassieke patronen, die het heraldische fond
 van de gebatikte ornamentering vormen, waaraan de vrije
 fantasie der Javanen langzamerhand nieuwe patronen, on-
 afhankelijk van den klassieke stijl, toevoegt. De oude pa-
 tronnen mochten, in tijden die nog niet lang voorbij zijn,
 toen de oude gewoonten kracht van wet hadden, slechts
 gedragen worden door hen, die er om hun afkomst, hun
 maatschappelijke positie of hun familie, het recht toe had-
 den. Wat een geschillen, wat een processen met hen, die
 zich onrechtmatig een patroon toeëigenen in de Vorsten-
 landen, waar deze gewoonten angstvalliger dan ergens elders
 in acht worden genomen!

Nederland in de Oost.

Bij den uitgever H. D. Tjeenk Willink te Haarlem is ver-
 schenen: Nederland in de Oost. Reisindrucken van Mr. M.
 W. F. Treub.

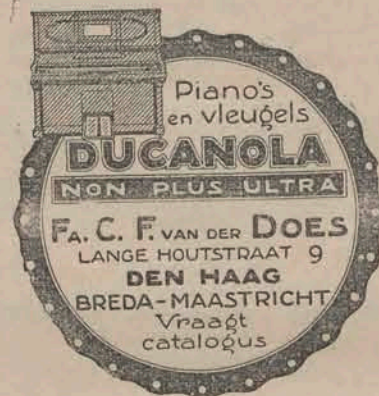
„Reisbeschrijvingen zijn — enkele gunstige uitzonderin-
 gen niet te na gesproken — vervelend,” zoo leidt de schrijver
 dit belangrijke werk in. „Ik ben dan ook niet van plan dat
 weinig aanlokkelijke genre met een nieuw exemplaar te
 verrijken. Mijn doel met dit boek is het maar al te flauwe
 interesse in ons land voor het even belangrijke als mooie
 Insulinde zoo mogelijk wat op te wekken. En ik weet zoo

terwijl gij Uw courant leest of even een
 brief schrijft.

American Express Cleaners & Tailors
 Prop.: M. ANDRÉ,
 4 rue Grétry, BRUSSEL
 (eerste Zijstraat rechts op den Boulevard komende van
 de Place Brouckère).

PIANO'S
RIPPEN
P. Heinstraat 42
DEN HAAG

Ook in huur en in huurkoop

Om goede zaken te maken

is het noodig goede waar te leveren.
 Doch het publiek moet weten dat gij
 die levert. Dat bereikt gij alleen door
goede en voortdurende reclame.

GEBRUIK DIT BLAD
 VOOR UW

Reclamecampagne.

N. V. Meubelfabriek „DELTA”
 Van Broekhuizenstraat 26-28-30 - Telef. 893
NIJMEGEN

Wij kunnen U momenteel aanbieden: **S**
Complete Huiskamers van af f 315.-

BESCHIKBAAR.

ADI-POESTAKA

Boekhandel en Uitgevers-Mij.
L. v. Meerderv. 332 - Den Haag
Tel. M. 5611.

Hoofddepôt van de uitgaven van het „Java-Instituut” en van „De Commissie voor de Volkslectuur” te Weltevreden.
Levering van alle Boeken op elk gebied, ook Buitenlandsche Uitgaven.
Speciaal zijn we goed gesorteerd in Oostersche Werken.

Bij alle Boekhandelaren en bij de Uitgeefster.

Tempel en Paleis in Hindoestan

door MAURITS WAGENVOORT.

Met 25 Illustraties.

Prijs: f 3.20.

Dit werkje bevat o.a. reproducties van Etsen van Nieuwenkamp en geeft den lezer een denkbeeld van de grootsche bouwkunst van Hindoes, Dravidiërs en Mohammedanen in Voor-Indië.

De Javaansche Danskunst

door TH. B. VAN LELYVELD.

Met 38 Illustraties.

Prijs: f 3.20.

De schrijver, die op Java in kringen van Inlandsche grooten heeft verkeerd, is de eerste, die ons op systematische wijze in het wezen der Javaansche danskunst inleidt.

Het werk wordt o.a. verlucht door opnamen van Mevrouw Linda Bandara aan de dans- en muziekschool te Jogjakarta, genaamd: „Krido-Besko-Wiromo”, waardoor de lezer o.a. op aanschouwelijke wijze kennis maakt met de elementaire bewegingen van den Javaanschen dans.

De Geur van Moeders Haarwring

door NOTO SOEROTO.

2E DRUK.

Prijs f 3.75.

Uit de Persbeoordeelingen:

„. . . . Hier ligt een bundel Nederlandsche verzen van een Javaanschen dichter voor ons, wiens poëzie ons dwingt ze met die van onze grootste poëten te vergelijken. Dat is iets, wat mij boeit en onweerstaanbaar tot mediteeren brengt. Een boek van groot gevoel en hooge beschaving. Een dichter, die niet van de dingen, maar van hun innerlijke wezen zingt!”

JOHAN KONING in „Weekblad voor Indië”.

„. . . . Hoe devoot en hoe vol blijde ontroering zijn de gedichten, waarin Noto Soeroto zijn moeder dezingt, een hulde, sterker en dieper dan het liefdedeb van den minnaar, omdat ze zuiverder is en niet zischt of afsmeekt, maar slechts dankt en bidt en eereert . . . De schoonheid van zijn vaderland en ile monumenten van de beschaving van zijn heet-geliefd volk brengen den dichter tot geestdrift en het lied rijst uit zijn ziel . . .”

PETER V. ARKEL in „Nieuws van den Dag van Ned.-Indië”.

WISBRUN & LIFFMANN
Veenestraat 35-37 - Tel. 2593 - Den Haag

DAMES MODEARTIKELEN.
ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN.
ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.

BALARTIKELEN.

goed als ieder ander, dat vervelend schrijven of praten al heel weinig geschikt is om belangstelling gaande te maken.

Natuurlijk zal ik mijn indrukken van ons Indië niet kunnen weergeven zonder herhaaldelijk over verschillende streken en plaatsen te spreken, maar ik zal het toch meer hebben over hetgeen een bezoek aan de Oost te denken, dan over hetgeen het te zien geeft, al ben ik niet van plan dit laatste geheel ter zijde te laten. Dit zou haast heiligschennis zijn. Men wordt in Indië telkens zoo getroffen door de nu eens liefelijke dan weer grootsche natuurafereelen, die het landschap er biedt, dat men er niet geheel over zou kunnen zwijgen, zelfs al zou men het willen; en ik wil dat niet.”

In een achttal hoofdstukken behandelt Mr. Treub daarna de zeereis, zijn eerste indrukken, beschouwingen over de structuur der Indische maatschappij, de groote cultures, de overige takken van het grootbedrijf, arbeidsverhoudingen in het Westersche grootbedrijf en de betekenis van de koloniale grootonderneming. Het laatste hoofdstuk is aan „Mooi-Indië” gewijd.

Een honderdtal foto's, meest alle speciaal voor dit werk vervaardigd, versieren den tekst.

Bijdragen voor Vaderlandsche Geschiedenis en Oudheidkunde.

In de jongste afl. is nog opgenomen het derde gedeelte van wijlen den hr. A. K. A. Gijsberti Hodenpijl's onderzoekingen over de gouverneurs van Koromandel, Christiaan van Teylingen (1761—1765) en Pieter Hoeksteen (1765—1771).

Het rapport der Indische belastingcommissie over de Vennootschapsbelasting. (Economisch Statistische Berichten, 14 Nov. '23).

Een kwart-eeuw Surinaamsche Zendingsgeschiedenis 1892—1919, door R. Voullaire (slot). (Berichten uit de Heidenwereld, Nov. '23).

Nederland's koloniën politiek en economisch voor vijf-entwintig jaar en thans, door M. (met afb.). (Opgang III, bl. 867 en 882). 1)

Een en ander over Bali, door 't H. (Buiten, 22 Sept. '23). 1) J. T. Cremer †. Met portret. (Op de Hoogte, 1923, bl. 219). 1)

Ter bespreking ontving de Redactie van de N.V. Uitgevers-Maatschappij „Haga”, in den Haag, een tweetal boekwerkjes voor kinderen: „Van alles en nog wat” en „Kijk eens hoe leuk”. De inhoud van deze werkjes komt met den titel overeen — verscheiden, aardig, leerzaam. In elk opzicht goed verzorgd en billijk in prijs, zullen deze boekjes voor de jeugd hun weg wel vinden en worden zij voor 't overige gaarne aanbevolen.

1) Ontleend aan Nijhoff's Index.

Suriname.

„De West” van 12 October schrijft: „Dat de Chineezen goed feest kunnen vieren en gulle gastheeren zijn, hebben zij weder Woensdag bewezen. Hun keurige sociëteit wemelde van bezoekers van allen rang en stand. De heer Wong Lun Hing hield een rede, als een der weinige overgebleven oorspronkelijke immigranten, in 1869 ingevoerd voor den landbouw. Hij schetste hoe vele immigranten en vooral hun nakomelingen en nakomers zich hebben opgewerkt in den handel. Thans zijn er een 100 Chineezen in Suriname, die zich onderscheiden als rustige burgers, trouwe ingezetenen van hun nieuw vaderland. Spreker eindigde zijn rede met een heilwensch op Koningin, Gouverneur en Kolonie.”

Het feest gold den twaalfden verjaardag van de vestiging der republiek China.

In „De West” van 16 October onder het hoofd „Stille hulde” het volgende ingezonden stuk van N. N.:

„Het Gouvernementsplein ligt verlaten in den meedoogenloozen gloed van de tropische middagzon. De schelpwegen weerkaatsen het felle licht en

BESCHIKBAAR.

Zeebaboe's en Jongens

beschikbaar.

Te bevragen in „PERSINGGAHAN”

Advies Bureau en Tehuis voor Nederl. Ind. Bedienden v. Boetzelaerlaan 2 - Tel. Sch. 248

zijn als ontoegankelijke banen van wit-gesmolten metaal, gestroomd uit den zonneoven. Zij omzoomen scherp de mildgroene gazons.

Het zwaar geboomte van den Tamarindelaan, die boschage van het Fort en de andere boomen, die het Plein omlijsten, dringen de grootste hitte en het felste licht terug naar de open pleinvlakte, aan welks rand, vóór het gouvernementshuis, het standbeeld van de Koningin oprijst als een vlam, blank van gloed.

De middagpassaat is nog niet opgestoken, het is bladstil.

Even is er beweging van enkele menschen: twee Britsch-Indiërs stappen vlug aan de zijde van het Fort, een kottomissie schuifelt langzaam over het witte pad, dat het middenperk afrondt, een dame en heer, met klein meisje, spoeden zich langs de gebouwen, die de linkerzijde van het Plein begrenzen; een politieagent stapt om den hoek van het Hof van Justitie. Maar dit enkele bewegen verstoort de strakke stilte niet. De eenzaamheid ligt zwaar over het Plein. Alleen het geweldige natuurverschijnsel van het verzengende licht en de versmorende hitte schijnt te heerschen. Dan gebeurt er iets, dat de ban van de alleen-heerschappij der natuur verbreekt.

De Britsch-Indiërs blijken geen gewone voorbijgangers te zijn, die den kortsten weg over het heete plein kiezen. Het Koninginnebeeld, dat midden in den zonnegloed staat, is hun doel. Ieder van hen draagt een blankgeslepen sabel in de rechter- en een koperen vaatwerk in de linkerhand. Zij staan voor het beeld stil en grooten eerbiedig met de sabel.

De kottomissie en de drie andere voorbijgangers houden verbaasd hun tred in en staan dan stil om het gebarenspeel der donkere mannen gade te slaan. De politieagent stapt plichtgetrouw en ietwat verlegen met het geval aan. Gelukkig is de afstand, die hem van het beeld scheidt, zoo groot, dat de andere toeschouwers hoop koesteren, dat de stille huldebetuiging reeds zal zijn afgelopen vóórdat de orde-bewaarder storend zal kunnen optreden.

Een der Hindoe's, zij zijn zeker priesters, loopt langzaam-aandachtig driemaal om den voet van het standbeeld heen en staat telkens na elke ronde ervoor stil om hulde te brengen. De eerste maal buigt hij eerbiedig het hoofd, na de tweede ronde brengt hij tweemaal dat saluut, ten slotte giet hij na den derden groot water uit het koperen vaatwerk over het gloeiend fundament, ontdoet zich van zijn hoofddoek, legt zijn sabel terzijde en kust den grond.

Onderwijl voert de andere priester in wijderen cirkel om dat stille spel een zwaarddans uit; hij heft het flikkerend lemmet omhoog en trekt een kring van bescherming om het beeld; het koperen vaatwerk schiet vonken bij het op en neer zwaaien langs het springend bewegen der bruine beenen. Achter het beeld richt hij zijn sabel, als een geweer, naar onzichtbare vijanden en gaat met zijn wapen afwerend de hemelstreken rond. Dan springt hij weer vooruit en hervat zijn dans.

Nu is de eerste gereed en beiden staan zij voor de laatste maal voor het blanke beeld. De oudere buigt en groet na eerbiedig opzien naar het gelaat der Koningin; achter het beeld gekomen buigt hij voor het Gouvernementshuis. Dan gaan beiden snel naar de koele schaduwen van de Tamarindelaan terug. De politieagent is reeds dicht genaderd.

De andere wandelaars vervolgen hun weg. Het Plein ligt weer eenzaam in den witten zonnebrand, die het Koninginnebeeld omvlamt.

Aldus geschied te Paramaribo op den achtsten October 1923 des namiddags om kwart na twee uur.

Wonderlijke, aantrekkelijke huldebetuiging in de onherbergzame eenzaamheid van den tropenmiddag, zonder de tegenwoordigheid eener uitgenoodigde élite, zonder een schijn van kans op publiek succes of belooning, zonder het toeschouwen eener duizendoogige menigte, die het geziene straks met duizend tongen zal verbreiden, zonder zelfs eenige

EINDHOVENSCH E BOOMKWEKERIJ

TEL. 634 EINDHOVEN TEL. 634

LEVERING VAN ALLE SOORTEN
BOOMEN EN PLANTEN
TEGEN SCHERP CONCURREERENDE PRIJZEN
SPECIAAL ADRES VOOR HET
AANLEGGEN VAN LUSTHOVEN, TENNISBANEN, ENZ.

Wissel In- en Verkoop
Credietbrieven
Telegrafische
Uitbetalingen

Hollandsche Bank voor West-Indië

Heerengracht 252 **AMSTERDAM** Telefoon N. 3290
CURACAO **CARACAS**
130 **VENEZUELA**
Belast zich met alle Bankzaken op West-Indië,
Venezuela, Columbia en Midden-Amerika.

Incasseringen
Handelsinformaties
Rembours- en
Document.-Credieten

doeling dat de Gehuldigde er ooit iets van te weten zal komen!

Twee Hindoes van de boorden van den Ganges, waarschijnlijk nog Britsche onderdanen, vereend groetend de Vorstin van het verre Nederland: "Wat zou de zin daarvan kunnen zijn?"

Voordeel? Hoe zou het kunnen! Spontane dankbaarheid tegenover een Bestuur, waaronder een vreemd volk het beter heeft dan in zijn land? Is dit te veel verondersteld?

Laten de beide Hindoes het den onbekenden krijver dezes, die een der stille getuigen was, ver-ven, dat hij H. M. de Koningin met deze regelen kennis heeft gesteld."

In "De Prins" van 3 November een foto van de feestviering van de Surinamers in Britsch Guiana in de "Town Hall" van Georgetown, bij gelegenheid van het regeringsjubileum onzer Koningin.

"De West" van 19 October kan thans mededeelen, dat de heer Johnston, afgevaardigde van de United Fruit Company, in het midden van de maand November in Suriname te verwachten is, om de mogelijkheid van de bacoventeeft na te gaan.

De heer J. A. Liems, landbouwleeraar in Suriname, die sedert langen tijd ijvert voor de bevordering van de vruchtencultuur aldaar, neemt, volgens mededeeling in "De West" van 19 October, nu even met een andere wijze van verpakking der vruchten, die goed schijnt te slagen. In plaats van de hele "bossen" in kratten te pakken, worden de "anden" van de bossen gesneden en in kratten

Op het oogenblik moeten de planters helaas zeggen: "we have no bananas". Maar als de United Fruit Company de connecties met Suriname hervat, dat spoedig anders worden.

De heer P. Zschaschler, zending der Evangelische Broedergemeente in Coronie (Suriname), is een korte ongesteldheid aldaar overleden. Tevoren was de heer Zschaschler directeur-voorzitter geweest van het melaatschen-gesticht Bethesda.

"De West" van 19 October schrijft: "De Surinamer wijdt een sympathiek artikel aan de zilveren Kloosterfeest van Zuster M. Clemence, die nu reeds 21 jaren werkzaam is in het melaatschen-gesticht Gerardus Majella.

Zuster Clemence is geboren in Weenen. Van goede familie en met een schitterenden aanleg voor de muziek, gaf zij op 22-jarigen leeftijd alles prijs om te offeren aan de verpleging van melaatschen. Het spreekt van zelf, dat bij haar zilveren jubileum dezer dagen in het gesticht van verschillende winten blijk werd gegeven van de groote waardeering voor haar liefdewerk."

Wij vragen: was hier geen heerlijke gelegenheid voor een Koninklijke onderscheiding? Een en twintig jaren melaatschen verpleging! Is er grooter opmerende liefde denkbaar?

Totale goudaanvoer te Paramaribo van Januari en met Augustus in grammes:

District	1923	1922
Suriname	87.588	68.348
Saramacca	18.821	10.236
Marowijne	5.786	5.881
Lawa	144.382	150.209
Totaal	256.577	234.674

In zijne rede over de betekenis van Indië voor handel en nijverheid, op 16 November in de groote zaal van het Jaarbeursrestaurant te Utrecht gehou-

den, zeide Prof. Mr. W. M. F. Treub, volgens het verslag in de N. R. Ct.:

"...De vaart op Indië is grootendeels in Nederlandsche handen. Van de 220 schepen is een groot deel in Nederland gebouwd. De proviandeering van de op Indië varende schepen geschiedt hier. De bouw, de herstellingen en de uitrusting van die schepen komen dus ons land ten goede. De scheepvaart op en in Indië is van een groote beteekenis voor Nederland"....

Men moet om zulk een getuigenis omtrent Suriname te lezen helaas anderhalve eeuw teruggaan, maar toen kon die ook afgelegd worden. Ziehier dit citaat uit het klassieke boek van Mr. Jan Jacob Hartsinck: "Beschrijving van Guiana of de Wilde Kust van Zuid-America", Amst. 1770:

".....Ik zal met stilzwijgen voorbij gaan de groote schatten, welke de Portugeezen uit het goudrijk Brazil, weleer een der voornaamste Bezittingen onzer West-Indische Maatschappijje overbrengen; maar alleenlijk ten bewijze aanhalen de Colonie van Suriname, die thans een van de aanmerkelijkste takken van onzen Handel en Scheepvaart uitlevert. Het getal der schepen, die deze Kust bevaaren. De boeken der Waaggelden van deze stad (Amsterdam) zouden een ieder, die dezelve met eenige oplettendheid naging, daarvan klaar overtuigen. Dan zou men zien hoe veel duizenden van Huisgezinnen alleenlijk door den Bouw en Toerusting dezer Schepen bestaan; hoe de Handwerken van ons Land hierdoor als een nieuw Leven krijgen; hoe, door den toevoer van Levensmiddelen, de Akkerbouw en Veehoede-ij bevoordeeld wordt; hoe door de van daar gebragte vruchten, bestaande in Suiker, Coffy, Cottoen, Cacao, eenige Verfstoffen en schrijnwerkershout, de buitenlandsche handel opgewakkerd en staande wordt gehouden en dus de rijkdom in ons Vaderland vermeeerd."

Curacao.

De Curaçaosche Petroleummaatschappij.

Een reeks zeer gunstige berichten zijn te vermelden.

De *Amigoe di Curacao* van 6 Oct. l.l. schreef: "De alarmeerende geruchten, die onlangs de ronde deden, als zou misschien binnenkort een deel van de olietankvloot van de C. P. M. moeten opgelegd worden wegens een tijdelijk tekort aan ruwolie in Maracaibo, zijn gelukkig niet bewaarheid geworden.

Alleen hebben de lichters een 14 dagen niet gevaren. Dat is alles. En zooals nu de werkelijke toestand is, bestaat er veel grooter kans, dat de vloot van tankschepen nog eer zal moeten uitgebreid dan ingekrompen worden.

De berichten uit de olievelden van Maracaibo luiden zoo gunstig mogelijk. Op de terreinen van de Caribbean (Mene Grande) zijn weer 3 nieuwe oliebronnen aanbeoord. Dagelijks vertrekken van San Lorenzo zeven treinen naar dit nieuw terrein met materiaal voor het bouwen van boortorens.

Ook voor de andere Petroleummijnen, aldaar werkzaam, luiden de berichten gunstig. Uit Boacan wordt gemeld, dat in El Guayacán, terrein van de *Sucre Oilfields*, en op een terrein van de *Standard Oil Cy* bij de Santa Anarivier, olie is aanbeoord.

De oorspronkelijke opzet: op Curacao een der grootste petroleum-raffinaderijen der wereld te bouwen, komt steeds meer en meer tot uitvoering."

Veertien dagen later kon dit blad hieraan toevoegen, dat een telegrafisch bericht van 11 October meldde, "dat op de terreinen van de *Venezuelan Oil Concessions* (Dutch Shell) weer een nieuwe petroleumbron was aanbeoord met een productie, die geschat werd op 20.000 vaten per dag."

Belangwekkend is het lijstje van in Venezuela werkende maatschappijen in hetzelfde nummer, nl. 1. De Carribean (Barber Asphalt Co. en Dutch Shell), 2. Venezuelan Oil Concessions (Dutch

Heeren- en Dameskleeding naar Maat

Billijke Prijzen Prima Stoffen Eerste Snit

Gelegenheid tot Abonneeren

AANBEVELEND,

WILLEM VAN HOUT

MOLENSTRAAT 47B TEL. H. 2324

J. P. BATENBURG & CO'S

MEUBELTRANSPORT-MIJ

Dr. Kuijperstr. 16

TEL. H. 545.

DEN HAAG.

MEUBELBERGING

RUIME UITPAKLOKALEN

VOOR

REISBAGAGE.

ARBEIDSBEURS VOOR DEN OUD-IND. MILITAIR

Gevestigd te NIJMEGEN

Oude Varkensmarkt 41-43 Telefoon 1867

Geopend van 9-12 v.m. en van 2-4 uur n.m.
Zaterdags na 12 uur gesloten.

Directeur: A. VAN BOXTEL,

Correspondentschappen in vele plaatsen.

Correspondentschap te

AMSTERDAM, J. van Loggem, Cilliersstraat 30.
DEN HAAG, G. J. L. Verhoeven, Halleystraat 63.
ROTTERDAM, J. F. Ferwerda, Calandstraat 24a.
ARNHEM, G. J. Hoesink, Emmastraat 58.

N.N. Werkgevers!

Bovengenoemde Beurs stelt zich ten doel Oud-Indische Militairen aan den arbeid te helpen.

Zij is nagenoeg te allen tijde in staat om degelijke Oud-Indische Militairen beschikbaar te stellen voor verschillende betrekkingen, als bijvoorbeeld:

Boekhouder, Kantoorbediende, Concierge, Huisbewaarder, Portier, Fabrieksopzichter en -waker, Jachttopziener, Magazijnmeester, Magazijnknecht, Wissellooper, Floegbaas, Depothouder, Huisknecht, Hulpmonteur, Stoker Centrale Verwarming, Knecht van de Apotheek en ander personeel voor Zieken- en Weeshuizen, waaronder ook gediplomeerde Verplegers, Controleurs en Wakers voor den Nachtveiligheidsdienst, Telegrafisten en Telefonisten, Koks, enz., waaronder geschoold Personeel.

De personen zijn allen vrij van militaire plichten. Gaarne houdt zij zich aanbevolen voor Uwe aanvragen om personeel, zoowel hier te lande als in Ned. Oost- en West-Indië.

FAFF naaimachines

zijn de beste. — Alleen verkrijgbaar bij

A. J. MEERPOEL

DEN HAAG
Prins Hendriksstraat
hoek Roggeveestraat
Telef. M. 4855.

DELFT
Binnenwatersloot 26
Telef. 886.

Reparaties aan alle soorten en merken naaimachines. Speciale kundige emballering van Naaimachines voor Indië.

BESCHIKBAAR.

AÇOKA

Drama in vier bedrijven door G. GONGGRIJP
 Bandversiering van SOERJOWINOTO
 Prijs ingenaaid f 3.40 Gebonden f 4.90
 Verkrijgbaar bij alle Boekhandelaars
 en bij de Uitgeefster

Uit de persbeoordelingen:

„... Het Nederlandsche volk zou zichzelf te kort doen, indien het Açoka niet vasthield en het tot zijn blijvend bezit maakte als een zijner uitnemende scheppingen”.

(L. J. M. Feber in *De Maasbode*).

„... De brandende vragen van onzen tijd hebben grooten invloed op het werk uitgeoefend, en menige gedachte uit het Açoka-drama, de hoofdlijn niet het minst, loopt parallel aan de stroomingen, die in het geestelijke leven van onze dagen aandacht eischen. Deze Açoka figuur is een mensch. Een mensch, bewogen door machtige driften, ontroerd door diepe en smartelijke gevoelens, aangeraakt door verheven wijsheid”.

(Herman Middendorp in *De Nieuwe Gids*).

„... Hier is al dadelijk de distinctie, die wij op het tooneel zoo ongaarne missen. Açoka, de hoofdfiguur, is een menselijke koning - ware hij in onzen tijd geboren, men zou hem wellicht voorzitter van den Volkenbond hebben gemaakt - doch hij is geenszins een gekroond democraat of president van de republiek. Hij blijft - eere den schrijver - Majesteit, in den besten zin”.

(Top Naeff in *De Amsterdammer*).

„... De groote rijkdom van dit werk ligt in zijn idealiteit; de geestelijke ontroering is een adel er van. Als men bij dit werk vergelijkt al hetgeen gemeenlijk voor Nederlandsch tooneelwerk doorgaat, dan voelt men direct welk een hooge vlucht de heer Gonggrijp heeft genomen”.

(Johan Koning in *De Hollandsche Revue*).

Uitgave van „Ādi Poestaka”

Boekhandel en Uitgeversmaatschappij

Laan v. Meerderv. 332 - Den Haag - Tel. M. 5611

BEZOEK DE TOONKAMERS van Oost- en West-Indische Kunstnijverheid

Heulstraat 19 - Den Haag

Sint-Nicolaas-Uitstalling

Toegang vrij.

Iederen werkdag geopend van 10-6 uur; 's middags tusschen 12-2 uur gelegenheid tot het gebruiken van *nassi goreng* of *bamie*. Donderdags *djanganan (gado-gado)* tegen f 0.75 per portie en 's Zaterdags rijsttafel à f 1.50 en f 0.75.

Tusschen 3-6 uur thee of Indische stroop met *kwee-kwee*, à f 0.25 per portie.

De zelfgemaakte stroop (rose, assem, vanille en ananas) is ook per flesch verkrijgbaar à f 1.20.

Pas ontvangen een collectie *akar bahar* armbanden tegen de reumatisme à f 2.50 per stuk.

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. KRUL
 Salon de Rafraîchissements
 NOORDEINDE 44 DEN HAAG

Shell), 3. Colon Development Co. (Dutch Shell met 25 % Daherty), 4. Bermudez Co. (Dutch Shell), 5. Standard Oil, 6. Venezuela Sun Ltd. (The Sun Oil Co.), 7. Atlantic Refining Co., 8. Panamerican Petroleum Co., 9. Union Oil van California, 10. Maracaibo Oil Explorations Co. (Union Oil of Delaware), 11. Anglo Persian Oil Co. (British Equatorial & Southern Oil & Transport), 12. Buckley Interests, 13. Cochrane & Harper (New England Oil Corporation), 14. British Controlled Oilfields, 15. Pure Oil Co. (Orinoco), 16. John Leonard (Andes Corporation & Leonard Exploration), 17. Carib Syndicate (Henry L. Doherty), 18. Gulf Refining Co., 19. Beacon Oil Co. of Boston, 20. North Venezuelan Petroleum Co. (Interesse van Trinidad), 21. Creole Syndicates Kundhart & Co., 22. Texas Co., 23. Toronday Syndicate (Engelsch).

Het beste nieuws komt echter van Curaçao zelf. De Gouverneur heeft den volgenden brief tot den Kolonialen Raad gericht:

„Het is mij een voorrecht aan uwen Raad te kunnen mededeelen, dat ter mijner kennis kwam, dat de Bataafsche Petroleum Maatschappij voornemens is aan de raffinaderij alhier een zeer groote uitbreiding te geven, wanneer zij te voren zooveel mogelijk zekerheid zal hebben verkregen, dat de faciliteiten, haar in 1915 toegezegd bij de oprichting van haar bedrijf in Curaçao, ook na de groote uitbreidingen gehandhaafd zullen blijven. Hierbij is speciaal te denken aan vrijdom van invoerrecht voor de in de fabrieken te verwerken producten, naast vrijdom van uitvoerrecht voor de door de verwerking verkregen producten, voorts vrijdom van invoerrecht voor de materialen en machinerieën noodig voor den bouw en de exploitatie van de raffinaderijen met toebehooren, het niet-invoeren van uitzonderingsbelastingen en het heffen van matige loodsgelden.

„In het belang van Curaçao heb ik niet geschroomd mijnerzijds voor mij persoonlijk de toezegging te doen, dat door mij geen uitzonderingsbelastingen zouden worden bevorderd of bestaande faciliteiten zouden worden afgeschaff.

„Naar ik aanneem zal uw raad, waaraan de welvaart en voorspoed van Curaçao steeds zooveel ter harte gaan, met groote voldoening van de belangrijke plannen der petroleummaatschappij vernemen. Nog onlangs verklaarde uw raad te wenschen zooveel mogelijk rekening te houden met de toezeggingen in het belang van Curaçao destijds door het bestuur gedaan en daarom vertrouw ik, dat uw raad ten deze geen bezwaar zal hebben van zijn mede instemming met de door mij gedane toezegging te willen doen blijken, waar het mij bekend is, dat de Curaçaosche Petroleum Maatschappij die instemming van uwen raad op hoogen prijs zal stellen.”

En de N. R. Ct. van 13 Nov. l.l. bevatte deze mededeeling:

„Naar wij vernemen, heeft de N. V. Pletterij v.h. L. I. Enthoven & Co. te Delft, in opdracht van de Bataafsche Petroleum Mij. te 's-Gravenhage, aangenomen het stellen van een tankpark, bevattende 41 stuks, op het schiereiland Asiënto op de N. W.-punt van het eiland Curaçao, nabij Willemstad.

Als bijzonderheid kunnen wij nog vermelden, dat de Pletterij deze opdracht heeft verkregen, niettegenstaande de concurrentie van verscheiden Amerikaanse combinaties.

Het geheele werk wordt uitgevoerd door uit Nederland mede te nemen Hollandsche werklieden, waardoor dus directe werkloosheid is ons land bestreden wordt. Het behoeft geen betoog, dat bovendien door het geven van belangrijke opdrachten door de Pletterij voor de benodigde machines, gereedschappen, etc. ook groote werkverschaffing plaats vindt. Ook zij nog vermeld de medewerking van de bankiers der Pletterij, de heeren Lippmann, Rosenthal & Cie., welke door hun wakker streven om de Nederlandsche industrie te steunen, de Pletterij in staat gesteld hebben, deze order aan te nemen.

M. A. VREESWIJK
 WIJNHANDEL - UTRECHT
 Uitvoerige Prijscurant op aanvraag gratis.

Rund-, Kalfs- en Varkensslagerij
„HOUTRUST”
 Obrechtstraat 628 Tel. M. 4719
 Levert uitsluitend te kwaliteit Hollandsch verschoot
 geslacht tegen billijke prijzen & Nette bediening
 Thuisbezorging zonder prijsverhoging
 Aanbevelend, **F. Ph. SATON**
 DEN HAAG OBRECHTSTRAAT 62

De totaal inhoud der 41 tanks bedraagt ruim 200.000 kub. M. of 1.286.000 barrels. Als bijzonderheid kan nog worden vermeld, dat hieronder niet minder dan 12 tanks voorkomen met een diameter van 33 M. bij een hoogte van 16 M., zoodat de inhoud van elk dezer tanks bij 14.000 kub. M., of 86.000 barrels wordt.”

Voorwaar, dit is nog wel iets meer dan „een triomf voor de Nederlandsche industrie”, gelijk de N. R. Ct. erin ziet.

Curaçaosche Scheepvaartmaatschappijen.

In de Hollandsche vakbladen van scheepsofficieren lezen wij een en ander over de bemanning der schepen der Curaçaosche Petroleummaatschappij. De schepen varen bijna uitsluitend Engelsche officieren, wat zonder vrijstelling van de wettelijke bepalingen mogelijk is, omdat zij met Curaçaosche zeebrieven varen en dus de Schipperswet niet van toepassing is. De directie schijnt te vreezen, dat er niet altijd voldoende Nederlandse personeel beschikbaar zal zijn, en acht het niet mogelijk tegelijkertijd Engelsche en Nederlandsche scheepsofficieren te laten dienst doen.

De Voortstuurder, het orgaan der scheepswerktuigkundigen (machinisten), voegt hieraan toe, dat de directie ook aanvoerde, dat de Hollandsche scheepsofficieren zooveel lastiger zijn dan de Engelsche, en is zelf van meening, dat het de bedoeling is om de dienstvoorwaarden zoo min mogelijk te stellen en bij voorbaat klachten te elimineeren.

Geven deze schepen ook een afzetgebied voor de leerlingen der Curaçaosche zeevaartkundige cursussen?

Uit den Verrren Vreemde.

Het grootste irrigatieplan der aarde.

Een maand geleden is door Sir George Lloyd gouverneur van Bombay, te Soekkoor de eerste steen gelegd van de barragewerken, die de groote woestijn van Sind van water moeten voorzien. Volgens the Times of India (mail-ed. 27 Oct.) is dit het grootste irrigatiewerk van de wereld, het zal meer grond bebouwbaar maken dan b.v. de uitgestrektheid van de geheele bebouwde streek van Egypte, of ook dan die van vijf der grootste Engelsche graafschappen.

Om de beteekenis ervan te doen uitkomen ontleenen wij hier eenige gegevens aan de rede, bij die gelegenheid uitgesproken door den hoofdingenieur C. S. G. Harrison.

Zeventig jaren geleden opperde kolonel Walter Scott het eerst het denkbeeld van den aanleg van een dam dwars over de Indus-rivier. Acht jaren later ontwierp de luitenant-ingenieur Fife een irrigatieplan van Sind, dat in hoofdzaak op kanalisering berustte. 44 jaren later werd een der voorgestelde kanalen, het Jamrao-kanaal, geopend, dat niet zonder nut is geweest, maar toch niet veel heeft bijgedragen tot het vruchtbaar maken van het dorre land. Voortgezet studie heeft de Lloyd-barrage, met welks aanleg nu begonnen wordt, als de beste oplossing van het vraagstuk der watervoorziening aangewezen, kanalen moeten de verdeling van het opgehouden water over het land regelen. Een uitgestrekt gebied zal veranderen van een woestijn in een vruchtbaar katoen-, graan- en rijstveld.

De afsluitdam zelf zal meer dan 3½ miljoen P. St. kosten, maar het geheele kanalenplan voert dit tot ruim 12 miljoen op. Voor Sind beteekent de uitvoering van dit plan het begin van een geheel nieuw tijdperk.

Palestina.

Zou het dan toch misloopen met de bedoeling om in Palestina een nationaal tehuis te stichten voor de Joden?

Volgens de American Israelite begint de emigratie van Joden uit Palestina en vooral van jongelieden, bedenkelijk toe te nemen. Degenen, die bij den Amerikaanschen consul komen om een visum, zijn niet alleen nieuwelingen die niet aan den gang konden komen, maar er zijn ook lieden onder die daar van drie tot tien jaren geweest zijn of nog langer. Allen geven als reden voor hun wegtrekken op het ontbreken van de noodige middelen van bestaan. Zoowel van regeeringswege als ook door de verschillende zionistische organisaties zijn drastische bezuinigingsmaatregelen ingevoerd, wat voor velen salarisvermindering of zelfs ontslag beteekende. Het is voor de Joodsche onderwijzers zoowel als voor de regeeringsambtenaren moeilijk een nieuwe betrekking te vinden en zoo hebben zij geen andere keuze dan werkloosheid of emigratie. Het ziet er niet naar uit dat de

GEZUSTERS PLATTEEL
 Gediplomeerde Coupeuses
 Atelier voor het maken van Avond-
 en Wandel-Costumes
 OBRECHTSTRAAT 550 :: 'S-GRAVENHAGE

2DE SWEELINCKSTRAAT 131

Hutkoffers 85 x 50 x 38 f11.-, 100 x 50 x 38 f12.-

Ruim Koffers 100 x 50 x 50 f 13.50

Boeken Koffers f 8.—

Allen geh. gepantserd. Reparatie-inrichting

Californische wet op dit punt indruischt tegen de Amerikaanse grondwet, welke aan alle burgers de bescherming der wet voor hun eigendomsrechten toezegt. Voorts had eischer de onhoudbaarheid der Californische landwet bevestigd, wijl zij in strijd was met het in 1911 tusschen de Verenigde Staten en Japan gesloten verdrag.

Maar het Opperste gerechtshof heeft den eischer nul op het rekest gegeven.

Een grootwild-vangster.

De Vereenigde Staten hebben vier officieel aangestelde vrouwelijke wildvangers. In streken waar het aantal wilde dieren een plaag voor de bevolking is, hebben ambtelijk aangestelde „trappers“ jacht te maken op bergleeuwen, wolven, e.a. dieren, die op veerroof uit zijn. Sedert 1915 was de campagne tegen deze roofdieren ingezet, en het resultaat was zeer bevredigend. Toen de oorlog kwam moesten ook eenige van deze jagers en uitroeiers ten strijde, de regering stelde in 1918 eenige hunner vrouwen of dochters in hun plaats aan. Van deze zijn nog vier in functie. Een harer Mrs. Anna Newman, die haar standplaats te Benton, in de Sierra Nevada-keten heeft, heeft zelfs bijzondere vermaardheid gekregen door de buitengewone uitkomsten, die zij weet te bereiken.

En toch is het bedrijf, zooals het ons afgeschilderd wordt in „The Wide World“ van November geenszins als een dameswerkje te beschouwen. De stalen klemmen of vallen worden op weinig toegankelijke, eenzame punten van het rotsgebergte aangebracht. Anna Newman werkt alleen, zij gebruikt een twee-honderdtal vallen, over een afstand van 15 K.M. Zij trekt er dagelijks op uit, weer of geen weer. Daar zij de streek zoekt waar de wilde dieren zich schuilhouden en alleen rondtrekt, is zij steeds aan groot gevaar bloot gesteld. Zij moet altijd op zelfverdediging bedacht zijn. In den winter kan 't er vooral erg onherbergzaam zijn, zij wordt wel eens dagen achtereen afgesneden van de bewoonde streek, haar weg loopt dan over dichtgevroren rivieren en gladde rotsen. Bovendien heeft zij rekening te houden met wilddieven, die ook daar prooi blijken te vinden.

Om een denkbeeld van de beteekenis van dit ambt te geven, vermelden wij dat de waarde van hetgeen een bergleeuw of een wolf in een jaar vernield op 200 P. St. wordt geschat.

Het maandelijksch tractement der vangster wordt als 20 P. St. opgegeven.

Meende men met de vrouw-smid in Europa een uiterste van weinig verwacht vrouwenambacht aangewezen te hebben, met het baantje van „woman-trapper“ slaat Amerika het Europeesche record.

Mededeelingen.

Van het Informatie-Bureau :

De Minister van Koloniën maakt bekend, dat op nader te bepalen data in de maand December, gelegenheid zal bestaan tot het afleggen van de examens ter verkrijging van de akten van bekwaamheid tot het geven van middelbaar en van lager onderwijs in Nederlandsch-Indië in de landen en volkenkunde van Nederlandsch-Indië en in de inheemsche talen van den Oost-Indischen Archipel.

Zij, die aan een dezer examens wenschen deel te nemen, gelieven daarvan vóór 3 December schriftelijk kennis te geven aan:

- a. prof. dr. G. A. J. Hazeu, te Leiden, voor wat betreft de examens voor de middelbare akten;
- b. het departement van koloniën (9de afdeling, onderafdeling A B) voor de examens voor de lagere akten. (St.ct.)

UITZENDING VOOR DEN NEDERLANDSCH-INDISCHEN STAATSDIENST.

Voor de na te noemen betrekkingen bij 's Lands dienst in Nederlandsch Oost-Indië, waarin moet worden voorzien door uitzending vanwege het Departement van Koloniën, bestaat thans gelegenheid tot mededinging:

- a. Onderwijzer(es) bij het openbaar lager onderwijs (voor onderwijzers hoofdkate vereischt).
- b. Verpleegster bij het krankzinnigenwezen.
- c. Opzichter werkplaats voor afd. instrumentmakerij bij den dienst der Staatsspoorwegen.
- d. Technicus voor electro-zwakstroom bij den dienst der Staatsspoorwegen (leider spoorwegtelegraafdienst).
- e. Instrumentmaker voor de spoorwegelectrificatie.
- f. Officier van gezondheid 2de klasse in vasten of tijdelijken dienst.

Zij, die voor uitzending tot een dezer betrekkingen in Nederlandsch Oost-Indië in aanmerking wenschen te komen,

A. GRUDA & CO

REINKENSTRAAT 8 TELEF. M. 2692
Voorheen Chef-Coupeur „Jagershuis“

Dames- en Heerenkleeding naar Maat
Prima Engelsche en Schotsche Stoffen

Scherp concurrerende prijzen

Orgels
C. A. J. VAN KALMTHOUT
Tel. 1562 NIJMEGEN Tel. 1562
Bisschop Hamerstraat 1-1a
Piano's
Leugels
Kunstspelpiano's

Landen of de kansen voor het verwerven van een positie in den eersten tijd zullen verbeteren. In ander bericht bevestigt het in kracht toenemen van Arabische agitatie, die mee helpt om de Joden het verweinig aantrekkelijk te maken. Het eerste congres der nieuwe Arabische nationale partij te Jeruzalem gesloten, nadat met algemeene stemmen een programma is aangenomen, waarin wordt gezegd, dat Palestina niet worden behouden voor de Arabieren, dat de Joodsche migratie volkomen moet worden gestaakt, dat een nieuwe constitutionele inlandsche regering moet worden gevormd, dat de Grondwet moet worden herzien door bevoegde vertwoordigers der inheemsche bevolking en dat het Arabisch als officiële taal moet worden aanvaard. Het is het program van een jonge partij nog geen aangenomen staatsvorm, maar het drijven van de nationalistische partij in Turkije en Egypte indachtig, moet men er toch niet te geringschattend over oordeelen.

Naar een nieuw Dominion ?

Er loopt een gerucht van een beweging, waardoor de West-Afrikaanse koloniën op de westkust van Afrika: Gambië, Sierra Leone, Goudkust en Nigeria, zich zouden wenschen vereenigen tot één kroonkolonie en zich dan in de rij der dominions zouden willen doen opnemen. Men brengt tevens van den onderstaatssecretaris van koloniën, den heer Casby-Gore, met dit plan in verband. Het is het eerste gelederen heeft de heer Casby-Gore een groot geest geogost toen hij in een vergadering van Gold-Coast-landen de voordeelen der samenwerking en eenheid der vier landen, en haar recht tot medespreken in de Rijkspolitiek bezette.

Wat Syrië en Marokko aan Frankrijk kosten.

M. Poincaré, minister van buitenlandsche zaken, en M. Briand, minister van oorlog, gehoord te hebben, heeft de financiële commissie der Fransche Kamer de cijfers van uitgaven voor den Levant en voor Marokko vastgesteld. Het zijn lager dan de voor 1923 toegestane sommen, maar blijven toch zeer aanzienlijk. Het bedrag voor Syrië in 't loopende jaar 10 miljoen fr. toevoegen voor den civielen dienst, hierop wordt 800.000 fr. afgetrokken. De troepensterkte moet er vooralsnog ongewijzigd blijven. Na ratificatie van het verdrag van Lausanne zullen alle betrokkenen, hoopt men het totaal van het kosten voor 1924 op 218 miljoen te kunnen brengen, d.i. 6 miljoen minder dan het aanvankelijk voorgestelde. Alle kosten helpen.

Marokko is de legerbezetting sedert 1921 reeds teruggevoerd van 95000 tot 78000 man. Men durft nu tot 65250 te dalen. Het crediet van 1924 is hierdoor gesteld op 342 miljoen. De halve deze op het budget uitgetrokken kosten, zijn nog aanzienlijke indirecte uitgaven op rekening van Syrië en Marokko te stellen zoo de pensioenen, de bedragen in verband met deze landen bij diensten in het moederland verleend, subsidiën, enz.

Slaapziekte.

De methodische bestrijding van de slaapziekte in de Congo-kolonie, op initiatief van de Belgische regering jaren geleden reeds ingezet, begint thans zeer verheugende resultaten op te leveren. In den loop der laatste drie jaren werden in de provincie Kasai alleen 75.000 zieken verpleegd door middel van inspuitingen met atoxyl. In sommige districten viel het percentage der slaapziekten van 8.8 op 2.2 pCt., in andere van - op 1.9. Zelfs de door deze kwaal zwaar geteisterde gebieden van de linker Kwango-oever wordt een merkelijke verbetering vastgesteld. De geest der inlandsche bevolking er dan ook aanzienlijk op verbeterd en waar de ziekte vóór vroeger bijna met geweld door de geneeskundige diensten moesten worden behandeld, komen zij zich thans, op eigen beweging, bij de blanke artsen aanmelden. N. R. Ct.

Vrede door Verbroedering ?

Het wil met de verbroedering der rassen maar niet optreden. Wij moeten tot onze spijt maar al te vaak weer nieuwe bewijzen voor deze stelling weergeven. Wat geeft 't Amerika en Japan te Genève met alle mogendheden samenkomen, die men nog voor toetreding tot de conferentie in Washington wil winnen, als Amerika den vijandelijken tegen den Japanner levendig wil houden op de manier uit onderstaand staaltje weer blijkt. Het Opperste gerechtshof van de Ver. Staten heeft de door het Congres van den staat Californië aangenomen, goedgekeurd, welke aan „Oosterlingen“ verbiedt in den vromden staat vast goed te bezitten of te pachten. Een Amerikaansch burger in Californië wilde grond verhuuren aan een Japanner en kon dit wegens die wetgeving niet doen. Hij trachtte toen te laten uitmaken, dat de

Vleeschhouwerij en Spekslagerij
annex Fijne Vleeschwaren
Bankertstraat 62 hoek 2de Sweelinckstraat
DEN HAAG - TEL. M. 5975

Levert uitsluitend eerste kwaliteit
RUND-, KALFS- en VARKENSVLEESCH
tegen sterk concurrerende prijzen.
Aanbevelend : C. D. WESTPHAL.

G. J. R. VAN DER GAAG & ZON
GROENMARKT 27
TELEPHOON No. 2512
DROGERIEN :: :: CHEMICALIËN
DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN-
EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS

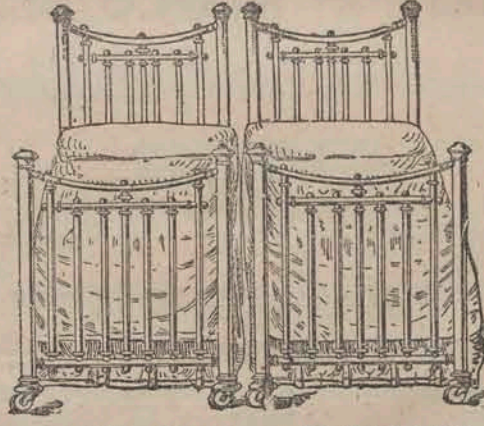
DE
„ADI POESTAKA“
UITGEVERS-MIJ EN
ALGEMEENE BOEKHANDEL

Laan van Meerdervoort 332 's-Gravenhage

levert
**ALLE WERKEN
OP ELK GEBIED**

Studieboeken voor Lager-, Middelbaar- en
Hooger Onderwijs; Leer- en Woordenboeken
voor Indonesische, Algemeen-Oostersche en
Moderne Europeesche Talen

W. J. M. SIMONIS
voorheen Firma Th. A. A. SIMONIS.
GROENMARKT 34, over de Prinsstraat.
TELEFOON H. 4420 DEN HAAG

Specialiteit in BEDDEN
Groote keuze vanaf het beste tot het
eenvoudigste.

Magazijn geopend van 8 1/2 tot 6 uur.

LEDEN VAN DE VER. „OOST EN WEST“

hebben op vertoon van hun Lidmaatschap-
kaart toegang tot de Clublokale Restaur-
ant en Leeszaal van de Amsterdamsche
Burgerwacht, Singel, hoek Vijzelstraat
Amsterdam.

Zij kunnen er elken Maandagmiddag
tusschen 12 en 2 uur Bestuursleden van de
Afdeling Amsterdam der Vereeniging Oost
en West aantreffen.

VLEUGELS, PIANO'S KUNSTSPELPIANO'S — ORGELS —

REPARATIE - STEMMEN - RUILEN

Speciale Inrichting voor het
gereedmaken voor de TROPEN

GOOSEN & SWAGERMAN
DEN HAAG
BOEKHORSTSTRAAT 149 - TEL. H 2051

KANTOORBOEKEN LOSBLADIGE BANDEN

VOOR ALLE DOELEINDEN
VRAAGT GEILL. CATALOGUS

H. v. RIJMENAM - DEN HAAG
ORANJELAAN 21, Telef. 2157/58

BINDT GIJ AL ZELF UW MUZIEK IN EEN H.V.R. BAND?

Alle bladen liggen volkomen vlak - Vraagt uren Boekhandelaar

BESCHIKBAAR.

FIRMA J. ASJES Ez.

CARROSSERIE EN RIJTUIGFABRIEK

ALKMAAR

BOUW VAN ALLE SOORTEN RIJTUIGEN,

KOETSEN EN CARROSSERIEN VOOR

.....PERSONEN- EN VRACHTVERVOER.....

NEDERL.-INDIË, OUD EN NIEUW NOBELSTRAAT 20 'S-GRAVENHAGE

In den nu loopenden jaargang (Mei 1923—April '24)
verschenen de volgende belangrijke, rijk geïllustreerde bijdragen:

- Dr. F. D. K. BOSCH, Een hypothese omtrent den oorsprong der Hindoe-Javaansche kunst.
 - S. KALFF, Iets over Blitar.
 - Prof. J. A. LOEBER, Een oeroud wapen. II. Het blaasroer in Europa.
 - Dr. J. J. PAERELS, De Katoen-cultuur. De cultuur van Gambir in den Indischen Archipel.
 - P. B., Boeatan's Expositie.
 - Dr. EUG. M. M. PARAVICINI, Over de kapessen van Nederlandsch-Indië.
 - Prof. Dr. PH. S. VAN RONKEL, Een nieuw boek over eene oude beschrijving van Indië en China.
 - Jhr. B. C. M. VAN SUCHTELEN, De ruïne van het oud-Portugeesche fort op Poeloe Endeh (Zuid-Flores) met naschrift door Dr. G. P. ROUFFAER.
 - Een zilveren huldeblijk aan de Koningin uit Borneo's binnenland.
 - W. O. J. NIEUWENKAMP, Een kort bezoek aan de eilanden Kisar, Leti en Roma.
 - Z., De Sultan van Boeloengan.
- Proefnummer wordt op aanvraag gratis toegezonden.

TRICOT ONDERGOEDEREN VAN JANSEN & TILANUS, FRIEZENVEEN

kunnen zich tot het verkrijgen van inlichtingen wenden tot het Ministerie van Koloniën, 9de afdeling, onderafdeling A.B. (voor de betrekkingen genoemd onder a t/m e) en tot de 8ste afdeling (voor de betrekking onder f).

VOOR DEN INDISCHEN DIENST ZIJN BESTEMD:

- Mas Hermen Kartowisastro, Eschdoornstr. 64, Den Haag.
- Mr. H. A. Nauta, Jan van Goyenkade 8, Leiden, als rechterlijk ambtenaar.
- Jhr. J. Ch. E. W. van Styrum, Rembrandtkade 7, Utrecht, als houtvester bij het Boschwezen.
- Mej. J. G. Docter, Stedelijk Ziekenhuis, Utrecht, als verpleegster 1e klasse bij het krankzinnigenwezen.
- Mr. M. J. de Gast te Sommelsdijk, als rechterlijk ambtenaar.

Van de Afdeling Apeldoorn:

MOED HOUDEN.

Dinsdag 30 October 's morgens om 9 uur begonnen we met het opstellen der etsen en teekeningen van den heer W. O. J. Nieuwenkamp; met het ophangen der doeken en het plaatsen der beelden, welwillend afgestaan door het Koloniaal Landbouw Museum te Deventer en den Heer ter Kuile alhier.

Om 5 uur was 't werk klaar; zoodat we tegen acht uur de genodigden konden verwachten.

't Zag er gezellig uit — alles vormde met elkaar een aangenaam geheel, de bruinige teekeningen, de goud-blauw en bruine kleuren der doeken; de kleurige beelden, de ernstige Vishnoe's op hun Garoeda — op tafels — of verhoogingen, bedekt met sarongs — zelfs de stellage van de projectielantaarn was bedekt met een groote dodot — en hier en daar een enkele plant als vulling of achtergrond.

Er is altijd buitengewoon veel te doen in Apeldoorn — en belangstellend zagen we uit, of er nog al wat menschen zouden komen.

't Viel mee, alles bij elkaar waren er 65 menschen bij elkaar.

Vertegenwoordigd waren: het college van Burgemeester en Wethouders in den persoon van den heer M. v. Wijhe Ezn. Wethouders van Onderwijs; het hoofdbestuur van Oost en en West door den heer v. d. Brugh, den algemeenen secretaris; Deventer door de Heeren Dr. Tjeenk Willink en Dr. Zeylstra. Verder was ook genodigd de heer P. Puype; stadsgenoot van den heer Nieuwenkamp; en het Bestuur der Coöperatieve Landbouwers Handelsvereniging.

Na de opening door den secretaris, sprak de heer v. d. Brugh een toepasselijk woord. Daarna werd thee geserveerd. Toen kon de heer L. D. Petit beginnen zijn plaatjes van Bali en Dr. Krause te vertoonen.

Deze vertooning liet hij voorafgaan door een korte inleiding in eenvoudige woorden „die het juist goed deden”. De buitengewoon prachtige lichtbeelden wist hij even eenvoudig toe te lichten, zoodat het alles een zeer mooi geheel vormde. De rekken, waaraan de plaatjes waren opgehangen, hebben we na afloop gezet zoodat ze op de tentoonstelling zouden staan. De expositie was geopend met de beste wenschen en gespannen verwachting.

Woensdagmorgen..... één bezoeker; 's middags drie; Donderdag negen; Vrijdag zeventien..... 't Was wanhopig. En dat ondanks de geslaagde Dinsdagavond; ondanks de zeer welwillende pers en het aardige verslag. Donderdagavond besluiten we ook 's avonds te openen. Van 7—9 te beginnen op Zaterdag.....

Dien Zaterdag 8 menschen! Maandag 5; 's avonds van 7—9 niemand! Ik heb er toen 2 uur alleen gezeten. Dinsdag plaatst de heer Puype een ingezonden..... in 't Vrijzinnig Weekblad was er ook nog 's op gewezen..... nog een ingezonden stukje van ons en advertentie's... ..Toen begon 't wat beter te gaan; zoodat 't bezoek is geweest: 124 volwassenen en 69 leerlingen van H. B. S., Normaal en M.U.L.O.-scholen.

Wat 'n tegenvaller! Vooral financieel. Er is steeds veel te doen in Apeldoorn, daarentegen is er op kunstgebied wat betreft teeken-, schilder- en beeldhouwkunst zeer weinig te doen. 't Apeldoornsche publiek is er niet in opgevoed.

En toch! Die er geweest zijn, waren vol lof over 't geen er te zien was en over de aankleding. En onder de menschen, die ik heb rondgeleid denk ik met genoegen aan een leerling van de ambachtsschool(?), die zoo enthousiast was, zelf opmerkingen maakte over de techniek en andere, en aan twee arbeiders, die zwijgend alles aanhoorden, en alleen af en toe hun verbazing te kennen gaven.

Een afzonderlijk woord van dank komt toe aan ons medelid, den heer A. Glastra v. Loon, die met een twintigtal leerlingen de zaal rondging en met zijn kennis, door aan-

UITZENDING DINERS

N. KEUR

TEL. M. 1133

Tel. M. 1133

DINERS AAN HUIS

BEZORGD: f 1.— TOT f 1.40

BEZORGING DOOR DE GEHEELE STAD

schouwing verkregen, menige toelichting gaf, waardoor genot wezenlijk verhoogd werd. De menschen, die aan doen, waren het er over eens, dat de afdeling toch zeer goed werk had gedaan en daarmee den dank van zeer zeker verdiende.

En nu verder? Hebben de 100 leden ieder minstens hunner kennissen attent gemaakt op deze buitengewone expositie? Zijn ze zelf allen geweest?

In 1924 bestaan we 25 jaar en dat moet passend herdacht worden. Natuurlijk! Maar met een negatief bezit gaat niet. We moeten daar toch eens met elkaar over praten. We 20 leden erbij hebben en nog 20 begunstigers zijn weer in evenwicht. Aan contributies hadden we in 1923 f 281.95; totaal aan inkomsten f 107.11! Als nu de leden naar verhouding net zooveel doen als de vijf bestuursleden wordt 1924 werkelijk een jubileumjaar! Begint met op a.s. algemeene vergadering te komen en de vereeniging bekend te maken!

De Secretaris,
J. G. BAARS,
Tuinstraat 60, Apeldoorn.

Mutaties van 14 tot 21 Nov. 1923.

Nieuwe leden.

- Mevr. Wed. J. W. H. van Voorthuysen—Bunick, Utrecht, Abstederdijk 7. f 5.—
- Van Ketwich, Ginneken, Ginnekenweg 101. f 5.—
- L. Visser, Muntstraat 6, Teteringen. f 5.—
- Jhr. Jan Feith, Hoofdredacteur „Indische Post”, te Hilversum. f 5.—
- Teekengenootschap „Pictura”, Dordrecht, Voorstr. 150. f 5.—

Adresveranderingen.

- Dr. A. N. Barend, Geneesheer W.-I., van: Den Haag, Dep. Kol. naar: Amsterdam, Staringplein 11*. f 5.—
- R. van den Broek d'Obrenan, Gep. Hoofd-Ingénieur 1ste kl. van: Soesterberg, Kamperweg 56 terug naar: Utrecht, Frederik Hendrikstraat 98.
- H. Dijksten, Majoor Inf. Delft, van: Oostsingel 19 naar: Oostsingel 55.
- Dr. J. Beets, Off. v. Gez. N.-I. L., van: Frankfort naar: Arnhem, Weststraat 6. f 5.—
- A. van der Zijl, Dir. Off. v. Gez. N.-I. L., van: Weltevreden naar: Amsterdam, 's Gravenhage 6. f 5.—
- P. van Geelen, Gep. Inspecteur L. O. in N.-I., van: Malakka naar: Den Haag, Joan Maetsuykerstraat 26. f 5.—
- Mr. G. G. van der Kaaden, Voorzitter Landraad, van: Soerabaja naar: Den Haag, Reinkenstraat 39. f 5.—
- F. van Gulick, onderwijzer O.-I., Den Haag, van: Scheveningsche Veer 10 naar: Suezkade 66.
- Donairière M. U. Ploos van Amstel—v. d. Gaag, Den Haag, van: Hotel „de Hertenkamp” naar: Juliana v. Stolberglaan 94.
- Dr. A. J. Jochems, Leider Pestbestrijding, van: Den Haag, Jan van Nassaustraat 3 naar: Weltevreden, Hoofdbureau B. G. D.
- D. C. Prins, Hulprediker, van: Modjowarna naar: Boeboelan Koblen 8 te Soerabaja.
- Dr. N. J. C. van Hasselt, Off. v. Gez. 1ste kl., van: Magelang naar: Willem I.
- Ds. E. Klaassen, Predikant, van: Weltevreden, Dep. v. O. en E. naar: Magelang.
- Raden Toemenggoeng Soeriadi, Regent, van Meester-Cornelis naar: Poerworedjo (Kedoe).
- P. C. Arends, Ass.-Resident, van: Weltevreden Dep. B. naar: Padang-Pandjang.
- Dr. J. W. Bijleveld, Off. v. Gez. 1ste kl., van: Bandoeng D. v. O. naar: Tjimahi.
- P. K. Erkelens, onderwijzer M. U. L. O., van: Weltevreden Dep. v. Ond. naar: Opakstraat 51, Darmo, te Soerabaja.
- J. Gyse Weenink naar: Patjet, Tjiparav bij Bandoeng.

DEN LEDEN wordt belezfd doch dringend verzocht, spoedigste mededeeling te doen: in Nederland aan den Heer Administrateur der Vereeniging, Heulstraat 17, Den Haag; in Indië aan den Hoofdvertegenwoordiger, Heer Mr. K. FAUSER, Soemenep (Madoera).

PAUL J. JACOBS

2de Sweelinckstr 73a, li. 2de v. Blankenburgstr.
DEN HAAG

Horloges, Klokken, Pendules, Carillons, enz.
GESORTEERDE JAPAN- EN CHINA-AFDEELING
Atelier voor alle Reparatiën
Export naar Oost- en West-Indië.

Instituut „VAN WIJNGAARDEN”
 Neutrale School voor M.U.L.O. Jongens en Meisjes
 2de SCHUIJTSTRAAT 332 (Duffinoord) - DEN HAAG
 Afd. A (6 leerjaren) opleid. H. B. S., Lyceum en Gymnasium
 Afd. B. (3 leerjaren voor leerlingen boven 12 jaar). Op-
 leiding voor verschillende examens.
 Schoolgeld f 60.— tot f 100.— per jaar.
 Kleine klassen, ruime lokalen Centr. verwarming, Electr. verlichting

N.V. HOOGWERFF, CHABOT & VISSER'S
WIJNHANDEL

Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Jufferstraat 21c - Tel. 1155
Filiaal: 'S-GRAVENHAGE **Filiaal: ARNHEM**
Noordwal 4, Tel. 2461 **Eusebiusb. singel 1a, Tel. 195**

Vereeniging „OOST en WEST”.

HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 'S-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. Jongelieden. Ouders of Voogden van alle landaarden in Oost- en West-Indië, die **gratis hulp** wenschen voor het zoeken van kamers of kosthuizen, voor afhalen van boord, voor toezicht op de studie, voor beheer van gelden, enz. ten behoeve van hun kinderen of pupillen, kunnen zich — onder opgave van de noodige gegevens — wenden tot het Bureau der Gedelegeerden der Studie-Commissie. Adres: Prins Mauritsplein 23, Den Haag.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstreckende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. H. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichtingen zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.

WONING VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag. Gelegenheid voor Studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië tot logeeren, koffiedrinken en dineeren; logeeren f 1,50. noenmaal f 0,75 en diner f 1.—. Aanvragen te richten aan den heer J. C. HIETINK, Directeur.

WONING VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan”, van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. Scheveningen No. 248

* * Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
2. Onze Oost. II. Iets over den Inlander en zijn Zieleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
 1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
 2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 en f 0.06 frankeerkosten.
- c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkring en Voornitzichten.
 - I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's.) Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
 - IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - IX. Le Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (Opnieuw herzien). Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoon dienst in Nederl.-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - XI. De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - XII. Onze Koloniën. Prijs f 0.35 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

- Serie I.
1. Nederlandsch-Indië en de handel.
 2. Indische toestanden gezien door een inlander.
 3. Het leven van den bestuursambtenaar in het binnenland.
 4. Sarikat-Isiam.
 5. De Sultanaatverhouding in Nederlandsch-Indië.
 6. De afschaffing van de laatste heereendiensten op Java.
 7. Denkbeelden der Inlanders van onzen Indischen Archipel ontrent het ontstaan van ziekten.
 8. De Europeesche vrouw in Indië.
 9. De bosschen van Nederl.-Indië, hunne benutting en verzorging.
 10. Over de Kolonie Suriname.

- Serie II.
1. De militaire positie van Nederlandsch-Indië.
 2. Het Javaansch toezel.
 3. Het spoor- en tramwezen in Nederlandsch-Indië.
 4. De thee-cultuur op Java.
 5. 's Lands Plantentuin te Buitenzorg.
 6. Een doode taal in Indië.
 7. De inlandse dorpsgemeenschap op Java.
 8. De rijstteelt in Nederlandsch-Indië.
 9. De Javanen gelijk hij schijnt en is.
 10. Brandende Koloniale Vraagstukken.

- Serie III.
1. Over Bali en zijne bewoners.
 2. Bevloeiing in Nederlandsch-Indië.
 3. Kindercriminaliteit in Nederlandsch-Indië.
 4. Indische Scholen onder de Oost-Indische Compagnie.

Beleed verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het INFORMATIE-BUREAU, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer Mr. K. FAUSER, Soemenep (Madjora).

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Het Secretariaat-Penningmeesterschap der Afdeeling 's-Gravenhage is gevestigd Heulstraat 17 (Hoofdbestuur).

Oninklijke Paketvaart-Maatschappij.

Geregelde mail-, passagiers en vrachtgoederendienst.
 Beschikbaar.
 Tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en Australië
 Uitvoerende dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij de directie te Amsterdam en te Batavia.

C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT
KRISTAL - PORSELEIN
 VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ., ENZ., UIT DE PLATEELBAKKERIJ „ZUID-HOLLAND" TE GOUDA
 MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen
 Garantie voor gave overkomst

Firma JDS. BROUWERS
 Wijnhandel
 Kantoor:
 Noordeinde 202 - DEN HAAG - Tel. II. 2913
 SPECIALITEIT in
ROYAL BARSAC
 Grand Vin Etampé
 à f 2.25 per flesch.
MEDOC, Superieur
 à f 1.25 per flesch.
 Verder alle merken verkrijgbaar

N.V. GOGARN'S
MEUBILEER. MIJ.
MEUBELN
BETIMMERINGEN
BEHANGERIJ
STOFFEERDERIJ
 DEN HAAG ROTTERDAM
 NOORDEINDE 64c WESTNIEUWLAND 13
 TELEFOON H. 1076 TELEFOON No. 1774

Nederl. Stoomvaart-Maatschappij „OCEAAN”
 Directie: Prins Hendrikkade 145, AMSTERDAM
Holland-Nederlandsch-Indië
 Vice-Versa
 Agenten: MEYER & Co's SCHEEPVAART-MAATSCHAPPIJ
 AMSTERDAM—ROTTERDAM

Werelamerk

L. C. JACOBI voorheen J. F. CUIJPERS

's-GRAVENHAGE - SOERABAYA

Regentesselaan 123 bij Regentesseplein Tel. M. 1403

Wendt U voor
**Huur en Huurkoop, Inruilen, Repareeren,
Stemmen en Transporteeren**
tot bovenstaande in Nederland en Buitenland het **meest bekende adres.**

GROOTSTE voorraad, BESTE merken.

SPECIALAAL ADRES VOOR TROPEN-PIANO'S
UITSLUITEND ORIGINEELE MERKEN.

WANNEER GIJ

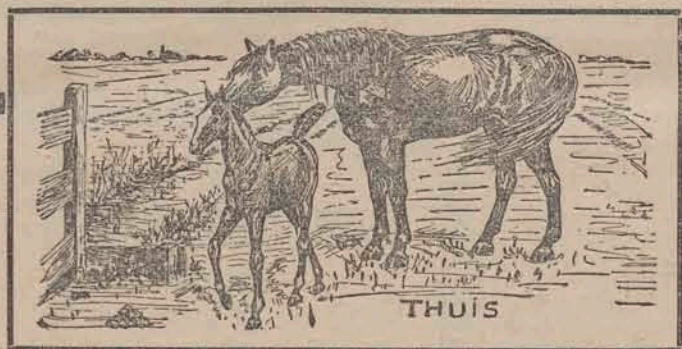
Dames- of Heeren-Kleeding wilt laten Oppersen, Repareeren, Keeren, Moderniseeren, Vermaken, opnieuw Voeren, onzichtbaar Stoppen, kortom wat gij maar wilt, ga dan naar

Kleermakerij „UNICUM”

Anna Paulownastraat 30a, Tel. M. 4947
DEN HAAG

De prijs wordt steeds **VOORUIT** bepaald.

BESCHIKBAAR.

De Paardenwereld

Geïllustreerd Weekblad

GEWIJD AAN

**Draverijen, Rensport, Concours-Hippique,
Fokkerij, Hoefbeslag, enz.**

Abonnement (franco per post) f 6.- per jaar,

desgewenscht te betalen in 2 halfjaarlijksche
termijnen van f 3.—.

Bevat o.m. de officiële programma's van de Draverijen en Rennen
dit jaar te houden op Duindigt.

AFZONDERLIJKE NUMMERS van dit blad zijn à f 0.20
verkrijgbaar aan de Spoorweg-Kiosken te Alkmaar, Amersfoort, Amster-
dam (1e en 2e perron), Apeldoorn, Bussum, Den Haag (H. S.), Gorin-
chem, Haarlem, Hilversum, Leiden, Rotterdam (Maas en Hofplein), Tiel.

Daarenboven te 's-Gravenhage in **HILLEN'S** Sigaren-
Magazijn, Prinsestraat 134 en Goudenregenstraat hoek Laan
v. Meerdervoort, en bij de Uitgevers: Nobelstraat 20.

A. SCHRÖDER & Co.
GROENMARKT 25-26-28 's-GRAVENHAGE

Voor St. Nicolaas!

**COUPONS VIYELLA
WASCHZIJD, ENZ.**

in LUXE DOOZEN
Zonder Prijsverhooging

JACQUES ELTE - „DE NIEUWE MUZIEKHANDEL”
KORTE POTEN 17 - TELEFOON HAAG 6633 - DEN HAAG

Lévert steeds engros en endetail de nieuwste Engelsche-, Fransche- en Duitsche Succesnummers tegen lage prijzen.
Geregelde maandelijksche zendingen van Orkestmuziek, ook voor Jazzband aan Families en Sociëteiten.
Referenties staan ten dienste. — Het grootst succes van den laatsten tijd: **YES WE HAVE NO BANANAS**
met tekst 40 et. Dit nummer mag alleen in Holland en Koloniën worden verkocht in de uitgave **JACQUES ELTE**.
Het nieuwste succes van **LOUIS DAVIDS**: **ZANDVOORT** nummer twee en **KALAKUA**, prijs 75.
Alleenvertegenwoordiging voor Holland en Koloniën der Firma's: **CRAMER & Co., DIX & Co., WEST & Co.,**
CECIL LENNOX & Co., CARRY & Co., WILFORD & Co., enz. ROEHR & Co., Berlin.
Voorhanden de Succesnummers van: **CHAPPELL - DARENSKY - FRANCIS & DAY - FELDMAN - LAURENCE**
WRIGHT te London, **FRANCIS SALABERT, enz., Parijs.**

Magazijn „NEDERLAND”

KATTENBURG & Co.
AMSTERDAM, DEN HAAG, UTRECHT, HAARLEM
ROTTERDAM

Uitrustingen
voor de Tropen

Op aanvraag toezending
van catalogus

Onze reizigers
zijn door
het geheele land
te ontbieden.

VERHUIZINGEN PER
Auto-Tapissières
H. VAN DEN BOLD
APELDOORN :: TELEF. No. 273

Holland-Canada Hypotheekbank
's-Gravenhage - Winnipeg
Directie: Mr. J. D. P. TEN BOSCH te 's-Gravenhage - J. G. COSTER te Winnipeg